

Innhold

Innhold	1
Forord	3
En kort orientering om senteret	5
Utadrettet virksomhet, formidling og kommunikasjon	9
a) Måloppnåelse i forhold til Utdanningsdirektoratet	9
b) Informasjon og kommunikasjon	19
c) Oppsummering og vurdering ift resultatmål i handlingsplan	20
Utdanning og læringsmiljø	23
a) Undervisning og veiledning	23
b) Oppsummering og vurdering ift resultatmål i handlingsplan	25
Forskning og nyskaping	27
a) Programområder for forskning	27
b) Etablerte fora	28
c) Eksternt finansierte forskningsprosjekt	28
d) Doktorgrads- og postdr.-prosjekt	33
e) Andre FoU-prosjekt	37
f) Nettverk	38
g) Oppsummering og vurdering ift resultatmål i handlingsplan	39
Organisasjon og ressurser	43
a) Personalsituasjonen	43
b) Styre og utvalg	44
c) HMS-tiltak	45
d) Oppsummering og vurdering ift resultatmål i handlingsplan	46

Strategiske allianser og internasjonalisering	49
a) Samarbeid med Utdanningsdirektoratet/KD	49
b) Nasjonalt samarbeid	49
c) Internasjonalt samarbeid	52
d) Oppsummering og vurdering i forhold til resultatmål i handlingsplan	53
 Publikasjoner	 55
 Regnskapsoversikt	 69

Forord

Det er også i år en glede å legge frem en årsmelding som vitner om stor aktivitet innenfor mange og varierte arbeidsfelt, ved et senter som nå teller hele 60 ansatte.

Nasjonalt senter for leseopplæring og leseforskning (Lesesenteret) er et senter med flere funksjoner og mange oppdrag. Senteret er del av Det humanistiske fakultetet (UIS), med oppgaver knyttet til forskning, samt undervisning og veiledning på alle nivå. Samtidig er Lesesenteret del av et nettverk bestående av ti nasjonale sentre i opplæringen, underlagt Utdanningsdirektoratet.

Det spesielle ved Lesesenteret er denne dobbeltrollen vi dermed har – som forsknings- og utdannings-senter og senter med utadrettet virksomhet og oppdrag. Denne dobbeltrollen gir viktige synergieffekter – både for forskning, undervisning og praksisfelt.

I 2014 har vi gledet oss over mangt og mye: Tildelinger til store forskningsprosjekter og forskernettverk, disputaser, flytting til nye og fine lokaler, godt arbeid i diverse store nasjonale oppdrag, solid innsats fra mange hold på undervisnings- og veiledningssida. Helt på tampen i 2014 fikk vi også ansvaret for en stor Nasjonal strategi for lesing og skriving 2015-2019. Målsettingen med strategien er å styrke alle barns og elevers språk- og tekstkompetanse og derved også deres faglige kompetanse. Strategien skal i tillegg bidra til å styrke personalets kompetanse til å identifisere og tilrettelegge opplæringen spesielt for barn og unge med språk-, lese- og skrivevansker. Vi ser frem til utfordrende og spennende arbeid med denne strategien i årene som kommer.

Jeg vil med dette rette en hjertelig takk til alle

dyktige og dedikerte kollegaer ved Lesesenteret for alt hyggelig samarbeid i året som har gått! Takk til alle dere som har undervist, veiledet, skrevet diverse søknader om forskningsmidler (og fått tilslag!), satt i gang forskningsprosjekt i samarbeid med skoler, barnehager og kommuner, publisert artikler, kapitler, bøker og rapporter, redigert, formidlet, stilt opp på konferanser, i møter, nettverk, samarbeidsfora – med samarbeidspartnere i barnehager, skoler, UH-sektor, direktorat og departement. Dere gjør en strålende jobb og representert Lesesenteret på en utmerket måte!

Takk også til Utdanningsdirektoratet og Kunnskapsdepartementet for gode oppdrag og konstruktive diskusjoner, og takk til Universitetet i Stavanger og særlig Det humanistiske fakultet.

En spesiell takk går til slutt også til andre samarbeidspartnere i inn- og utland, og til kommuner, skoler, lærere, foreldre og enkeltelever for godt samarbeid i prosjekter og enkeltsaker.

Stavanger, januar 2015

Åse Kari H. Wagner, senterleder

En kort orientering om senteret

Et senter med bredt oppdrag

Nasjonalt senter for leseopplæring og leseforskning (Lesesenteret) har et bredt oppdrag og en spesiell plass i Universitetet i Stavanger og på nasjonalt plan. Vi er både del av UiS' humanistiske fakultet, hvor vi bla har oppgaver knyttet til utdanning og forskning på områdene lesevitenskap (leseutvikling og -opplæring) og spesialpedagogikk (lese- og skrivevansker/dysleksi). Vi gir undervisning og veiledning i grunnskolelærerutdanning, i videreutdanningsstudier, i ulike mastergradsprogram og i doktorgradsløp. I tillegg har vi som et av ti nasjonale senter i opplæringen ansvar for leseopplæring og leseutvikling på nasjonalt plan. Hovedmålgruppene for senteret sin aktivitet er her pedagoger i barnehage, lærere i grunnskole og videregående opplæring, PP-tjeneste, barnehage- og skoleledere og -eiere, samt ansatte i lærerutdanningen. Vi samarbeider med de andre nasjonale sentrene, med universitet og høgskoler, og med sentre innen Statped. Som del av universitetet samarbeider også Lesesenteret med andre fagmiljø ved fakultetet om forskning, forskerutdanning, undervisning og veiledning. Lesesenteret har dessuten også et omfattende nasjonalt og internasjonalt samarbeid.

Vi har rundt 60 ansatte, inkludert faste og midlertidige stillinger. Organisatorisk er alle ansatt ved Universitetet i Stavanger. Finansieringen kommer fra ulike budsjett: Av statlige tildelinger utgjør tildelingen fra UiS ca en fjerdedel, mens Utdanningsdirektoratet/Kunnskapsdepartementet finansierer halvparten. Annen eksternfinansiert virksomhet utgjør den siste

fjerdedelen (i hovedsak forskningsmidler).

Som nasjonalt senter styres vi av Utdanningsdirektoratet. Som del av universitetet sorterer vi under Det humanistiske fakultet.

Selv om Lesesenteret således "tjener flere herrer", må det imidlertid understrekes at vi utgjør ett senter med ulike oppgaver, og at ansatte ved senteret har oppgaver innenfor flere eller alle områdene som senteret arbeider med. Det vil være flytende overganger mellom de ulike områdene. Årsmeldingen gjelder derfor for senterets samlede virksomhet.

Visjon

Livslang lesing!

Skriftspråklige ferdigheter er en forutsetning for fullverdig deltakelse i det moderne norske samfunnslivet. Kjernen i Lesesenterets virksomhet er å bidra til at flest mulig på best mulig måte skal få tilgang til det skriftkulturelle fellesskapet.

Visjonen om livslang lesing hviler på følgende søyler:

- tilgang til skrift, tekst og skriftkultur
- bred faglig tilnærming (ulike forsknings-tradisjoner samarbeider om lesing, literacy og språklige ferdigheter)
- tilpasset opplæring (fokus på ulike gruppers forskjellige behov; normalutvikling og vansker på ulike nivå)

- livslang læring

Å utvikle, kombinere og ta i bruk kunnskap om menneskets tilgang til skrift og deltakelse i skriftkulturen gjennom livet er bærebjelken i Lesesenterets virksomhet.

Bakgrunn for visjonen

Lesing skjer gjennom hele livet, og utfordringer knyttet til lesing endrer seg gjennom livsløpet. Vi har satt oss som mål å kombinere innsikter fra ulike fagfelt for å imøtekomme disse utfordringene. Lesing er et spesialisert kunnskapsfelt, og kunnskapsutviklingen har – nasjonalt og internasjonalt – langt på vei foregått innenfor spesialiserte miljø; kunnskaper om lesing har i liten grad blitt kombinert med skriving, kunnskap om tekstkultur er i liten grad blitt kombinert med kunnskap om lese- og skrivevansker, kunnskap om ungdomskolelevers lesing er i liten grad kombinert med kunnskap om språkmestring i barnehage, lesing i videregående skole og lesing i alle fag er i liten grad sett i sammenheng med voksnlesing og lesing i arbeidslivet. I tillegg kommer det faktum at formidlingen og anvendelsen av kunnskap ofte blir spesialisert, med mindre blikk for tilgrensende problemstillinger knyttet til livslang lesing. Spesialiseringen har således sine utfordringer. Lesesenteret er et senter i den betydning at forskjellig spesialisert kunnskap er samlet. Med denne visjonen setter vi oss som mål å kombinere de ulike kompetansefeltene vi har, til beste for alle de oppgavene vi er satt til å løse, og til beste for hvert av de spesialiserte fagfeltene.

Historikk

Del av Statped til 1. januar 2012

Lesesenteret (daværende Senter for leseforskning) ble grunnlagt i 1989, som frittstående enhet ved Stavanger lærerhøgskole, med det formål å drive forskning og forskningsformidling på fagområdet

lese-/skrivevansker, dysleksi. Ved en Stortingsbeslutning ble senteret i 1992 landsdekkende spesialpedagogisk kompetansesenter. Nye oppgaver var da å yte tjenester overfor barnehager, skoleverket og PP-tjenesten innen kompetanseutvikling, kompetansespredning og rådgivning, samt forskning. Budsjettt og oppdrag kom direkte fra Statped. Allerede i 1995 kom imidlertid en viktig endring – senteret ble lagt inn under den nyfusjonerte (per sommeren 1994) Høgskolen i Stavanger. Midlene til senteret blir dermed, fom 1995, tildelt over høgskolens budsjett, og vi fikk ikke lenger egne oppdragsbrev. Vår nye rolle som del av høgskolen ble klargjort i 2 brev fra 1995 fra Det kongelige kirke-, utdannings- og forskningsdepartement: "Departementet forutsetter at kompetansesenterfunksjonene skal videreføres i samme omfang som i 1994". Samarbeidsavtalen fra 2000 viser til at "en intensjon med denne organiseringen har vært å knytte sterkere bånd mellom det statlig spesialpedagogiske støttesystemet og høyere utdanning og forskning". I avtalen fra 2000 er det enighet om at inntil 50 % av ressursene skal brukes til FoU.

Våre viktigste oppgaver innen Statped-systemet har vært forskning på dysleksi/lese- og skrivevansker; diagnostisering av elever med store lese-/skrivevansker; formidling (fra kursvirksomhet på landsbasis til undervisning og veiledning ved universitetet) og samarbeid med andre Statped-sentre.

Avtalen mellom Statped og Lesesenteret ble avvirket per 01.01.2012, slik Stortingsmelding 18, Læring og fellesskap, la opp til. Samtidig fikk Lesesenteret, sammen med tre andre nasjonale sentre, et utvidet mandat for PP-tjenesten og tilhørende oppgaver knyttet til det spesialpedagogiske feltet. I 2013 kom også de første oppdragene knyttet til dette utvidede mandatet.

Lese- og skrivevansker vil således forbli et svært sentralt faglig felt også fremover. Vi har som mål å ha spisskompetanse på dysleksi og lese-/skrivevansker. Vi har i mange år drevet – og skal fremdeles drive – forskning på dysleksi/lese- og skrivevansker, og vi har et stort ansvar også innad i universitetet på dette feltet (både i grunnutdanning, videreutdanning, i mastergrads-

studiene, samt i doktorgradsutdanningene).

Del av Universitetet i Stavanger

Som nevnt ble tidligere Senter for leseforskning i 1995 lagt inn under daværende Høgskolen i Stavanger, i første omgang direkte under høgskolestyret, dernest, fra og med overgangen til universitet i januar 2005, underlagt Det humanistiske fakultetet. I avtalene som skriver seg fra 1995 heter det blant annet at "fag-personalet ved sentrene må inngå i den ordinære arbeidsplanlegging og oppgavefordeling ved høgskolen når det gjelder virksomhet som ikke ligger under ansvarsområdet for styret for de landsdekkende kompetansesentrene. Tilsatte med arbeidsoppgaver ved sentrene er på vanlig måte tilsatt ved høgskolen og forutsettes [...] å kunne ha ordinære faglige oppgaver ved høgskolens forskjellige avdelinger."

Siden 1995 har Lesesenteret også blitt tildelt stillinger og ressurser fra høgskolen/universitetet for å kompensere for denne type oppgaver. Vi er i dag i stadig større grad engasjert i undervisning og veiledning på alle nivå (fra grunn- til doktorgradsstudier), samt i styrer og utvalg (senterleder er del av fakultetets ledergruppe, vi har medlemmer i fakultetsstyre og diverse andre råd og utvalg). Senteret har en tilsatt senterleder som har både faglig, økonomisk og administrativt ansvar. I forhold til universitetsspesifikke oppgaver (undervisning, forskerutdanning, veiledning) er senterleder underlagt fakultetets dekan. Fra og med høsten 2011 har senteret også fått et senterstyre (i stedet for det tidligere senterrådet).

Nasjonalt senter

Som et ledd i tiltaksplanen for å styrke leseopplæring og leselyst på nasjonalt plan, bestemte departementet i 2003 at det skulle etableres et Nasjonalt senter for leseopplæring i tilknytning til det tidligere Senter for leseforskning. Fra og med januar 2004 fikk vi dermed ytterligere en ny

funksjon, og nytt navn på senteret ble Nasjonalt senter for leseopplæring og leseforskning (kortform: Lesesenteret). Det ble utarbeidet et eget mandat for denne virksomheten og tildelt egne midler. Den nye oppgaven ble etablert som et "§ 18-tiltak" (senere § 1.4), med departementet selv som styre. I og med omleggingen av den sentrale utdanningsadministrasjonen, ble styringsansvaret for "§1.4-tiltaket" i 2005 overført til Utdanningsdirektoratet, som tildeler øremerkede midler til Universitetet i Stavanger.

Stadig flere nasjonale sentre har kommet til siden 2003, og disse har på ulike satsingsområder nøkkelroller for å utvikle kvaliteten på opplæringen: I tillegg til for lesing, fins det nasjonale sentre for kunst og kultur i opplæringen, fremmedspråk, nynorsk, naturfag, flerkulturell opplæring (NAFO), matematikk, skriving, læringsmiljø, samt mat, helse og fysisk aktivitet. Til sammen utgjør vi et aktivt nettverk av nasjonale sentre i utdanningen. Lesesenteret samarbeider i særlig grad med Skrivesenteret, Nynorsksenteret, Matematikkenteret, Læringsmiljøsentret, Naturfagsenteret, Fremmedspråksenteret og NAFO.

Organisering av Lesesenteret

- Senterleder Åse Kari H. Wagner har det overordnede faglige, administrative og økonomiske ansvaret for Lesesenteret.
- Kontorsjef Karoline H. Høibo har delegert ansvar for administrasjonen.
- Områdeleder for nasjonalt senter, Margunn Mossige, har et særlig ansvar for våre oppdrag innenfor § 1.4/nasjonalt senter.
- Områdeleder for forskning, Oddny J. Solheim, har et særlig ansvar for forskningsvirksomheten (for studieåret 2014-2015: Per Henning Uppstad).

Sammen utgjør disse senterets ledergruppe.

Utadrettet virksomhet, formidling og kommunikasjon

a) Måloppnåelse i forhold til Utdanningsdirektoratet

Rammeplan- og læreplanrelatert virksomhet

- Bistå direktoratet i justering og videreutvikling av læreplaner for fag i grunnopplæringen (inkluderer også nye valgfag for ungdomstrinnet fra høsten 2013), samt rammeplan for barnehagen

Rammeplan for barnehagen. Lesesenteret har gitt innspill i prosessen med kunnskapsbasert revidering av rammeplan 2015 (utkast 2 og 3) – til dette arbeidet ble stoppet. Vi har gitt høringsuttalelse til ny barnehagelov. Vi har i 2014 deltatt på fire møter med arbeidsgruppen for barnehager i Utdanningsdirektoratet.

Senteret har ved flere anledninger vært i kontakt med/levert arbeider til Ludvigsen-utvalget:

1. Møte med utvalget 28.1..2013, ved Atle Skaftun og Toril F. Hoem (levert bidrag i etterkant på blogg),
2. Deltaking på innspillskonferanse (Margunn Mossige og Åse Kari H. Wagner) og invitert bidrag ved senterleder i parallellsesjonene 17. og 18. november 2014 (tittel "Hvordan videreutvikle dagens grunnleggende ferligheter?"),
3. 24-siders kunnskapsoversikt sendt desember 2014 ("Literacy – i bredden og dybden"). (Vi har også deltatt på oppfølgingsmøter vedrørende denne kunnskapsoversikten i 2015.)

Ny nasjonal strategi for lesing og skriving 2015 – 2019 Innspill til og planlegging av denne gjennomført i samarbeid med Utdanningsdirektoratet, med ganske stramme tidsfrister som er fulgt. Lesesenteret skal drive denne satsingen, men samarbeide med en rekke andre nasjonale senter og andre.

- Bidra til utvikling av veiledninger og støttmateriell til læreplaner for de gjennomgående fellesfagene og valgfag for ungdomstrinnet, som skal være tilgjengelig via direktoratets og sentrenes nettside.

Svært kompetente lesere. Artikkel på nettsiden basert på et bredt samarbeid på Lesesenteret.

Barnehage: Vi bidrar til kjennskap til og bruk av Udirs veileder om arbeid med språk i barnehagen. Bl.a. er veilederen presentert på senterets nettside, og den omtales på konferanser og i publikasjoner.

- Bistå direktoratet i implementeringen av reviderte læreplaner i fellesfagene og læreplaner i valgfag med tilhørende veiledningsmateriell.

Dette arbeidet ble avsluttet i 2013.

- Utvikle, systematisere og formidle gratis ressurser og støttmateriell i grunnopplæringen og i barnehage

Barnehage

Vi har utviklet en rekke pedagogiske ressurser, om arbeid med språk og lesing i barnehagen.

Ressursene bidrar til å forberede implementering av ny rammeplan, de er praksisnære, forskningsbaserte og grunnet i barnehagens helhetlige syn på læring. Flere av ressursene retter seg mot arbeid med de yngste barnehagebarna (se under). Vi har også bidratt med forslag til manus, innspill til klipp og utarbeiding av fagkommentarer til filmen som sentrene skal utarbeide sammen.

Lesesenter-TV

Lesesenteret får ofte forespørslers om å komme på besøk til skoler eller kommuner på planleggingsdager, forespørslers det i all hovedsak svares negativt på (pga kapasitet). For å gi et tilbud disse dagene bestemte senteret seg for å prøve ut et tilbud ved bruk av nett-TV for å nå ut til så mange som mulig. Det har vært lagt ned mye arbeid i produksjon av LesesenterTV høsten 2014. Første sending ble gjennomført 2. og 5. januar 2015, og tema for sendingen var Leselos. Leselos på nett-TV består av 3 deler (samme sendeplan 2 dager): 1) Film med forelesning og praksiseksemplere der Leselos er tema, 2) Muligheter for å komme med spørsmål om forelesningen via sosiale medier (#LesesenterTV på Twitter og Facebook), 3) Et fagpanel som diskuterer og svarer på innsendte spørsmål. Målet er at sendingene kan være et utgangspunkt for personalet ved skolen til å skape diskusjon rundt lesing, leseopplæring og Leselos. Det var god oppslutning og gode tilbakemeldinger (vi regnet oss til at ca 600 personer fulgte sendingene per dag).

Nasjonal konferanse

Den årlige nasjonale lesekonferansen ble avholdt i Stavanger Forum 7.-8. april. Tittel på konferansen var «Lesedigg – den digitale lesehverdagen i skole og barnehage». Konferansen rettet seg spesielt mot barnehagelærere og lærere på barne- og mellomtrinnet. Konferansen samlet 390 delegater fra skolesektoren, og bød på 19 plenum-/parallellsesjoner. Ca 200 deltakere svarte på evalueringen. 85% av respondentene er tilfreds el svært tilfreds med konferansen. Kun 7 respondenter fra bhg. Det kan se ut til at tematikken ikke har fenget barnehagene. Tidligere barnehagerettede konferanser har hatt stor påmelding. Konferansen nådde heller ikke like bredt som før. Størst deltakelse fra Rogaland,

Hordaland og Oslo. Jevnt over veldig gode evalueringer av enkeltforedrag.

Nettbaserte etterutdanningskurs

Nettbaserte kurs uten samlinger, men med innspilte forelesninger, arbeid i egen klasse og diskusjoner på It's learning. Varighet på 6 uker. De nettbaserte kursene skal evalueres i løpet av vinteren, men vi er så langt godt fornøyd med å ha fått til slike kurs med deltakelse:

1. Korleis arbeide med skriving av fagtekstar i egen klasse?, med 70 deltakere. Kurset satte fokus på hvordan en kan arbeide med fagtekster i egen klasse i ulike fag. Studentene fikk tilgang til forelesninger og annen type materiell og skulle selv gjennomføre en skrivesituasjon i egen klasse.
2. Praktisk bruk av IKT i lese- og skriveopplæringa, med 10 deltakere.

Utleie av kompetanse til prosjekter

1. Kursrekke for lærere og rektorer i Gran kommune på 9 firetimers økter for inntil 32 lærere skoleåret 2014/2015 (og tilsvarende 9 firetimers økter skoleåret 2015/2016, totalt 72 timer fordelt over 2 år), samt et 4-timers kurs for rektorer.
2. Gjennomføringen av TRAS-kursing av alle barnehager i Oslo kommune, til sammen 12 kursdager. (Her bidro vi inn i Statped satsing.)

Praksisfortellinger

Lesesenteret har som et uttalt mål å produsere nettbasert materiell til bruk i leseopplæringen. Praksisfortellinger fra klasserommet har utgjort en stor del av materialet. I hovedsak er mye av materialet knyttet til bruk av litteratur i klasserommet. Høsten 2014 har Lesesenteret tatt et mer organisert grep om denne produksjonsutviklingen ved at det er satt ned en egen gruppe som arbeider med å produsere praksisfortellinger og materiell for nettet. Mye av dette arbeidet tar utgangspunkt i studenter som har gjennomført Lesing 1 og Lesing 2 (Kompetanse for kvalitet) sine arbeider.

Leselos

Leselos er Lesesenterets veiledning- og observasjonsmaterieell for å støtte, følge og systematisk registrere elevers leseutvikling. Materieellet ligger gratis nedlastbart på nettet, samt er nå også tilgjengelig i Vokal. Det er laget en spørreundersøkelse om læreres forståelse og bruk av Leselos i undervisningen høsten 2014. Den er sendt til lærere på 140 skoler som har arbeidet med Leselos i mer enn to år. Resultatene ferdigstilles og presenteres på forskerkonferansen Skriv! Les! (og vil også bli omtalt på nettsidene våre).

Materieell for VGO

Materieell for videregående opplæring på Lesesenterets nettside: Innleggene fra FYR-samlingene og fra Ny GIV-skoleringene er lagt ut på våre nettsider, til sammen 16 innlegg. Det er også lenket til delte FYR-opplegg som ligger på nettsidene til Norsk Digital Læringsarena NDLA og Skrivesenteret. Det er dessuten publisert artikler om et stort tverrfaglig arbeid i Vg3 medier og kommunikasjon – og elevers selvregulering i dette arbeidet. Vi har ikke målt bruken av disse nettressursene eller virkningen av dem, men antar at det i forbindelse med skoleringene foregår en viss bruk, ikke minst når lærerne skal dele på skolene sine. Lesesenteret samarbeider også med flere videregående skoler for å få tilgang til praksisfortellinger og innsikt i praksis.

Lesegledere

Lesegledere – lærer som presenterer nyere litteratur. Leseglederne drifter seg selv, og deler tips og opplevelser med hverandre og oss på Lesesenteret. Leseglederne har også i år laget boklister og bok i bruk-opplegg til Lesesenterets hjemmeside. Førstnevnte er noen av de mest delte ressursene vi har. Leseglederne har fått faglig påfyll gjennom å delta på litteratursamlingen til Lesing 1, IBBY og Lesekonferansen. De uttrykker å være veldig fornøyde med denne ordningen. Vi har hatt to møter knyttet til disse hendelsene, og har ellers bidratt hos Nynorsksenteret, som vil lage tilsvarende konsept i Sogn og Fjordane, Østlandsk Lærerstevne og RSK Vest-Finnmarks læringsdager for grunnskolen i Alta. Tre Lesegledere har gjennomført 16 oppdrag på skoler.

- Sentrene skal samarbeide med direktoratet om publisering i den nye visningen av læreplaner på www.udir.no

Dette har det ikke vært spørsmål om fra direktoratet.

- Sentrene skal bidra i nasjonale satsninger i regi av Utdanningsdirektoratet

Lesesenteret har deltatt i Yrkesretting og relevans i fellesfagene (FYR), Lesing og skrivning som grunnleggende ferdighet og matematikkfaget, videregående skole, Ny GIV 5. trinn og Ungdomstrinn i utvikling.

Fagdidaktisk virksomhet og kompetanseutvikling

- Bidra med støtte og veiledning for å styrke fagdidaktisk virksomhet og utvikling på sentrenes fagområder

Barnehage

Vi har bistått barnehageeiere, som Time kommune, Bærum kommune, Oslo kommune og Stavanger kommune i kvalitetsutviklingstiltak. Vi har også tatt initiativ til kvalitetsutviklingstiltak i samarbeid med barnehageeiere i prosjektet iPad og bildebøker i språkstimulerende arbeid i barnehagen, hvor partnere i barnehagesektoren er rekruttert gjennom Stavanger kommune.

- Gi støtte og veiledning til tilbyderne i UH-sektoren om kompetanseutvikling for lærere

Ungdomstrinn i utvikling – se senterespesifikke oppgaver punkt 3.2.

- Drifte og lede faglige nettverk mellom universiteter og høyskoler og nasjonale senter

NOLES

Lesesenteret leder det faglige nettverket for lærere i alle fag i lærerutdanningen, NOLES, i samarbeid med Skrivesenteret og Nynorsksenteret. Nettverket har to årlige samlinger med fokus på grunnleggende ferdigheter i alle fag. Tema på

samlingene i 2014 har vært Literacy i lærerutdanningen og Framtidens skole. I 2014 har vi lagt vekt på å ta nettverket i retning forskningsarbeid. Det er 35-60 deltakere, og antallet deltakere fra hver institusjon har økt i 2014, og flere UH-institusjoner er representert. Resultat: Økt kunnskap og bevissthet om de grunnleggende ferdighetene i fagene; utveksling av erfaring knyttet til arbeid med grunnleggende ferdigheter i fagene.

Samarbeid med Statped

Vi har hatt noen møter med Statped i 2014:

- Dagsmøte ved Lesesenteret våren 2014, med diskusjon om mulige samarbeidsområder
- Dagsmøte med Statped, Lesesenteret, Skrivesenteret og Matematikkenteret høsten 2014, med fortsatt diskusjon om mulige samarbeidsområder
- Presentasjon av Lesesenteret, senterets arbeid og tanker om samarbeid (v/ senterleder) for Statpeds ledergruppa høsten 2014

Foruten møter har vi i bidratt inn i Statpeds Oslo-prosjekt, med gjennomføringen av TRAS-kursing av alle barnehager i Oslo kommune, til sammen 12 kursdager.

Vi har også fortsatt vårt jevnlige samarbeid om TRAS (observasjonsmaterieell for språkutvikling i tidlig alder, utviklet i samarbeid mellom UiO, Læringsmiljøsentret, Lesesenteret og Statped.

Multifunksjonelle hjelpemider.

Lesesenteret er representert i gruppen Multifunksjonelle hjelpemider, som skal bidra til at det blir utviklet og produsert særskilt tilrettede læremidler for barn og elever der det ikke er markedsgrunnlag for kommersiell utgivelse. Representanten vår har deltatt på møter i regi av faggruppen, samt i en nasjonal ekspertgruppe som ble opprettet for å evaluere læremidler med statstilskudd. Dette er et arbeid som fortsetter i 2015.

Dokumentasjon, analyse og forskning

- **Kjenne til og bruke relevant kunnskapsg-**

runnlag som for eksempel evalueringer, studier, statistikk og forskning i sentrenes arbeid for og i sektoren.

Omfattende forsknings- og utviklingsarbeid i den universitetsrelaterte delen av Lesesenterets virksomhet er et naturlig grunnlag og et godt utgangspunkt for denne delen av oppdraget.

- **Samle, systematisere og spre resultater fra forsknings- og utviklingsarbeid til sektoren**

Forskerkonferanse

Skriv! Les! Lesesenteret har i 2014 planlagt den nordiske forskerkonferansen Skriv!Les!, som skal arrangeres 18.-20.mai 2015. Dette er den tredje Skriv! Les!-konferansen som Lesesenteret arrangerer i samarbeid med Skrivesenteret, og andre gang at den avholdes i Stavanger. Konferansen har tatt noen viktige organisatoriske grep ved å gi PhD-studenter sine posterpresentasjoner større plass i programmet. Ellers vil konferansen inneholde hovedinnlegg fra markante internasjonale inviterte forskere og yngre nordiske forskere. Det ble i 2014 gitt ut en artikkelsamling fra Skriv!Les! 2013. Vi har som mål å publisere Lesesenterets forskning og annen forskning på lesefeltet i populærvitenskapelig form på Lesesenterets nettsider fortløpende. Vi bruker da bla Skriv! Les!-publikasjonen som utgangspunkt for forskningssaker på nett, samt bøkene omtalt like under.

Bøker

- Skaftun, A, Solheim, O.J. & Uppstad, P.H. (red.). (2014) Leseboka. Leseopplæring i alle fag på ungdomstrinnet. Oslo: Cappelen Damm akademisk. Innledende del av boka tar for seg aspekter ved lesing som er viktige i alle fag, som strategibruk, leseutvikling, tilpasset opplæring og arbeid med vokabular og engasjement. Bokas andre del presenterer lesing og leseopplæring innenfor de ulike fagene på ungdomstrinnet. I tillegg til redaktørene har følgende fagpersoner bidratt: Bente R. Walgermo, Toril F. Hoem, Margunn Mossige, Sonja Mork, Dag Husebø, Vibeke Rønneberg, Hanne E. Staurseth, Hildegunn Støle, Ingrid Nielsen og Aslaug F. Gourvenec
- Lundetræ, K. & Tønnessen, F. E. (red.).

*) Dette delkapittelet følger mal for rapportering til Utdanningsdirektoratet, og er derfor mer detaljert enn andre kapitler.

(2014). Å lykkes med lesing. Tidlig innsats og tilpasset leseopplæring. Oslo: Gyldendal akademisk. Denne vitenskapelige antologien representerer ny kunnskap og innsikt om tidlig leseopplæring og består av 12 kapitler. I tillegg til redaktørene har følgende fagpersoner bidratt: Ulf Rune Andreassen, Margaret Klepstad Færevaaag, Egil Gabrielsen, Nina N. Gabrielsen, Toril F. Hoem, Gunn H. O. Oxborough, Elisabeth B. Stangeland, Per Henning Uppstad, Åse Kari H. Wagner og Bente R. Walgermo.

- **Bruke sentrenes kontaktflater i sektoren til systematisk å innhente og dokumentere erfaring med implementering og bruk av læreplaner for fag.**

Ikke spesielt vektlagt i 2014.

- **Bidra i forsknings- og analyseoppgaver etter oppdrag fra direktoratet**

Vi viser her til arbeidet med PIRLS, se s. 17.

Ressurser barnehagefeltet

Vi har utviklet fire filmer, seks praksisfortellinger og to fagtekster om arbeid med språk og lesing i barnehagen, som bidrar til å forberede implementering av ny rammeplan. Flere av ressursene retter seg mot arbeid med de yngste barnehagebarna. I samarbeid med Nynorsksenteret har vi utviklet en pedagogisk ressurs knyttet til lesing for alle aldersgrupper i barnehagen. Ressursen er basert på boka Bokstavsommeren, som er skrevet av Erna Osland og illustrert av Inger Lise Belsvik. Boka er nettbasert og gratis. Et hovedfokus i arbeidet er å stimulere til bokstavutforskning og bokstavkjennskap på barnehagens premisser. Boka skal følges av pedagogiske ressurser som fagtekster og film, som en egen "kompetansehevingspakke". Dette er et banebrytende arbeid innenfor norsk barnehagepedagogikk: De pedagogiske ressursene støtter og veileder barnehagens arbeid med early literacy, på barnas premisser og innenfor barnehagens helhetlige og tverrfaglige rammer. Lesesenteret har ellers utviklet og publisert et standmaterieell (postkort med sentrale fokusord for barnehagens

arbeid med språkstimulering og lesing) rettet mot barnehageeiere, UH-sektoren og barnehagelærere, til bruk både på egne konferanser og konferanser hvor vi presenterer oss på stand. For å øke fokuset på verdien av tilrettelegging for barns språkutvikling gjennom leseaktiviteter, har vi i samarbeid med Foreldreutvalget for barnehager gjennomført en kampanje med plakater og veiledningsfoldere (til barnehageansatte og foreldre) som er distribuert elektronisk til alle landets barnehager og barnehageeiere.

I "Evaluering av de nasjonale sentrene i opplæringen" (Rapport 49/2014), er det verdt å merke seg at svarprosenten fra barnehagesektoren er lav, og derfor bør tolkes med en viss forsiktighet. Intervju med styrer og ansatte i et lite utvalg barnehager bekrefter at de nasjonale sentrene i liten grad blir brukt, og oppfattes ikke som en sentral eller viktig informasjonskilde for barnehagene. Barnehagene oppgir i stedet Google, Facebook-grupper og andre medlemsgrupper på nett, det lokale biblioteket, og andre tilbud i nærmiljøet som kilder for å finne aktuelt materiell, få inspirasjon, og for å utvikle kvalitet i det faglige tilbudet. Lesesenteret har både utfordringer og utviklingspotensial innenfor barnehagesektoren. Tilbakemeldinger på enkeltressurser viser at de oppleves som både faglig forankret og relevante – samtidig som de er praksisnære. Utfordringene handler om at et fåtall barnehager søker direkte på Lesesenterets hjemmesider, eller har kjennskap til Lesesenterets tilbud av pedagogiske ressurser.

Tilleggsoppdrag 2013 – PP-tjenesten

1. Vi har utarbeidet og publisert en samlet oversikt på Lesesenterets nettside over hva som fins av kartleggings- og diagnostiseringsmaterieell og kvalitativt godt veilednings- og støttmaterieell.
2. Lesesenteret får jevnlig henvendelser med spørsmål knyttet til kartleggings- og diagnostiseringsmaterieell både fra lærere og spesialpedagoger. Oversiktene har vært til god hjelp i vår kontakt med skole og PPT. Selv om materiellet er publisert på senterets nettsider, er det behov for å synlig-

gjøre og målrette innholdet for å imøtekomme PPT som en av våre målgruppe, se punkt

Vi har vurdert behov for nyutvikling på områder hvor det er udekkede behov og eventuelle behov knyttet til videreutvikling av eksisterende materiell. Denne vurderingen er oversendt Utdanningsdirektoratet

Vi fikk tillatelse av Udir til å sende ut spørreundersøkelse til kommunale og fylkeskommunale PPT-kontor om bruk av kartleggings- og diagnostiseringsmateriell og veilednings- og støttemateriell. Undersøkelsen gav oss nyttig informasjon om behov på det spesialpedagogiske fagfeltet. Resultatene fra undersøkelsen tyder på at det er større forskjeller enn vi gjerne skulle ønske med hensyn til bruk av materiell. Materiellet som benyttes er svært varierende med hensyn til kvalitet, og mye er utgått på dato. Normene er for gamle og innholdet er ikke oppdatert i forhold til dagens forskning på fagfeltet. Videre er en del av materiellet som benyttes, ikke standardisert på norsk. Det er utviklet lite til bruk på ungdomstrinnet og svært lite for elever i videregående opplæring og voksne.

3. Vi har startet arbeidet med å etablere et eget område på senterets nettsider for PP-tjenesten for informasjon og publisering av kartleggings- og veiledningsmateriell. Arbeidet er ennå ikke slutført.

Ny GIV 5. trinn

Lesesenteret har bidratt i skoleringsopplegget for lærere om de grunnleggende ferdighetene lesing, skriving og regning. Skoleringen ble gitt til lærere på 5.-7. trinn i tre fylker i 2014. Våren 2014 ble det holdt 3 kursdager i Alta og tre kursdager i Kirkenes. Målgruppen var 5.-7. trinn, og i alt 192 lærere deltok fra Finnmark (120 i Alta og 72 i Kirkenes). Høsten 2014 ble det holdt 3 kursdager i Oslo for lærere fra Nordland og 3 kursdager i Tromsø for lærere fra Troms. Fra Nordland deltok 110 lærere og fra Troms deltok 140 lærere. Lesesenteret bidro med forelesninger om lesing av fagtekster og skjønnlitteratur, lesing som grunnleggende ferdighet og vurdering

av lesing. Gjennom satsingen Ny GIV for mellomtrinnet har 442 lærere fra Finnmark, Troms og Nordland fått kurs i lesing, skriving og regning. Kursene har vært praktisk rettet, og lærerne fikk prøve ut nyere metoder i praksis i løpet av kurset samtidig som de fikk innblikk i nyere forskning på lesefeltet. På samlingene ble det henvisning til hjemmesiden vår og ressursene som finnes der. Forelesningene fra Ny GIV er lagt ut på nettsiden vår.

Evalueringen viser at deltakerne var veldig fornøyde med skoleringen. Men hvordan så deltakerne på utbyttet av Ny GIV-skoleringen et halvt år etterpå? Lesesenteret ønsket å undersøke dette nærmere, og høsten 2014 sendte vi derfor mail til lærerne som deltok på skoleringen i Alta og Kirkenes våren 2014. Deltakerne som svarte, sa at de var veldig fornøyde med det de hadde lært og at kurset ga dem et faglig løft, påfyll i undervisningen og praktiske tips. Samtidig kom det dog fram at det ikke var så lett å skape ringvirkninger på egen skole selv om flere av deltakerne hadde delt sine nye kunnskaper med teamet sitt og resten av skolen. Skoleringen ga også muligheter for at representanter fra ulike nasjonale sentre kunne knytte kontakter. Kursholderne fra Lesesenteret hadde stort utbytte av faglige diskusjoner og erfaringsutveksling med de to andre nasjonale sentrene som bidro i skoleringen, Skrivesenteret og Matematikkcenteret. Slike møtepunkter vil gjøre det lettere å kunne ta kontakt med hverandre i andre sammenhenger.

Skolering av lærere i videregående skole i lesing og skriving som grunnleggende ferdigheter og matematikk (Tidligere overgangsprosjektet Ny GIV)

Formålet med tiltaket var at flere elever fullfører og består videregående opplæring, og skoleringen var en videreføring av Ny GIV. Inviterte lærere var matematikklærere og lærere i andre fellesfag som ikke hadde deltatt på Ny GIV-samlinger tidligere, og disse skulle bidra til systematisk erfaringsdeling fra skoleringen på sin skole. To samlinger på to dager med til sammen 5-600 deltakere, derav vel 280 på les/skriv-delen. Lesesenteret planla denne delen av skoleringen for fellesfaglærere sammen med Skrivesenteret og

Utdanningsdirektoratet, og hadde hovedansvaret for temaet Bedre tekstkompetanse i videregående opplæring – hvordan og hvorfor. Sammenlignet med tidligere år, var det denne gangen vanskeligere å treffe mottakergruppa. Da vi justerte innlegget ved å rette det mot norsklærere og ha mer krevende tekster, viste deltakerevalueringen fornøyde deltakere. Deltakerlistene viste også en stor overvekt av norsklærere, og en felles evaluering vil da farges av denne gruppa. Det bør være mer tydelig avgrensede målgrupper i framtida. Dessuten mangler satsingen fremdeles en innretning for å få til en god spredning på skolene.

FYR-prosjektet

I 2014 har Lesesenteret hatt ansvar for FYR-prosjektet sammen med Matematikksenteret, Naturfagsenteret, Fremmedspråksenteret og Skrivesenteret. Vi har deltatt i en omfattende og svært krevende planlegging og gjennomføring av de nasjonale skoleringene. Det har vært til dels store utfordringer mht påmelding, logistikk på selve kursdagene med mange parallellsesjoner og ikke minst å forberede gode presentasjoner rettet mot sammensatte grupper av lærere. Det har ikke tidligere vært så store fellesskoleringer for både fellesfaglærere og yrkesfaglærere.

I løpet av høstens tre samlinger med til sammen mellom 900 og 1000 deltakere har Lesesenteret hatt særlig ansvar for presentasjonene for lærere i de ni ulike yrkesfaglige programområdene. Vi har "skreddersydd" hver enkelt presentasjon til de ulike fagene hvor vi utfordrer yrkesfaglærerne i rollen som leselærere i sine fag. Arbeid med tekster i faget og bruk av læringsstrategier har vært sentralt i presentasjonene våre. Lesesenteret har også bistått Fremmedspråksenteret i to parallellsesjoner i engelsk og DH og engelsk og RM. Alt i alt vil vi si oss godt fornøyd med arbeidet vi har lagt ned. Noe variasjon har det vært i skåren i deltakerevalueringen, men jevnt over har det vært gode tilbakemeldinger, særlig tatt i betraktning hvor krevende det er å gå inn fag vi ikke selv har bakgrunn i og med et tema som utfordrer etablerte tradisjoner.

Lesesenteret har i 2014 bistått Skrivesenteret i arbeidet med å drifte det nasjonale nettverket for fyrkoordinatører i norskfaget. Hildegunn Støle hadde hovedansvaret for det faglige innholdet på en samling i mars med temaet lesing i yrkesfag og lesing av samtidstekst i norskfaget og for den norskfaglige delen av en fellessamling i Trondheim i oktober.

Lesesenteret stiller spørsmål ved i hvilken grad forskningen gir grunnlag for å hevde at yrkesretting av fellesfag gir ønsket effekt. At "yrkesretting" er et begrep det legges ulikt innhold i, viser delrapporten fra Trøndelag Forskning og Utvikling ("Yrkesretting og relevans i fellesfagene", 2014). I følge TFoU har begrepet minst fire ulike hovedbetydninger: Å forenkle undervisningen, å gi eksempler og oppgaver fra yrket, å bruke fellesfaget som redskapsfag og å integrere fellesfag og programfag i praktiske oppgaver/problem. Hvilke valg den enkelte lærer tar, avhenger av en rekke faktorer der organisering på skolen og lærerens kunnskaper om yrkesfaget er noen av de. Rapporten antyder at yrkesretting kan føre til økt motivasjon og forbedrede karakterer, men "at det virker best for de elevene som i utgangspunktet har svake karakterer" (TFoU 2014:67). Lesesenteret har heller lagt vekt på ansvarliggjøring av programfaglærerne når det gjelder grunnleggede ferdigheter.

Ungdomstrinn i utvikling

UH-sektor: Vi har gitt støtte og veiledning til tilbyderne i UH-sektoren om kompetanseutvikling for lærere ved å delta på workshop, seminar eller møter ved Universitetet i Nordland, Høgskolen i Volda, Høgskolen i Hedmark og Høgskolen i Sogn og Fjordane. Ellers bistår vi UH-sektoren ved å svare på spørsmål på mail og telefon og gjennom å dele presentasjoner som vi har utarbeidet på grunnlag av bakgrunnsdokumenter og nettressurser med de som ønsker dette (f.eks HiHm og HSH). Lesesenteret har også deltatt på 4 samlinger for tilbydernetverkene der vi ga to eksempler på hvordan samarbeidet mellom UH og et nasjonalt senter kan foregå i ungdomstrinnsatsingen. Hensikten var å gjøre oss som nasjonalt senter enda mer tilgjengelige for UH.

Samlinger for skoleeiere og skoleledere. Vi har deltatt på 4 samlinger for skoleledere og skoleeiere i pulje 2. I forbindelse med disse samlingene har vi beskrevet satsingsområdet lesing og vist hvordan kunnskapen om hvordan en kan utvikle elevenes leseferdighet kan brukes i rollen som skoleleder. Samlingene fikk svært gode tilbakemeldinger på questback (Utdanningsdirektoratet) med opp til 92% som var helt enig i at «Delen om satsingsområdet lesing var relevant og nyttig for mitt/vårt behov».

Skolering av ressurslærere. Lesesenteret har også bidratt i skolering av ressurslærere i pulje 1 på en samling over 2 dager våren 2014 og i pulje 2 på 2 samlinger à 2 dager høsten 2014. Disse samlingene hadde som målsetting at ressurslærerne skulle få en forståelse av hva lesing er og hva som ligger i begrepet lesing som grunnleggende ferdighet, samt få en forståelse av hvordan de som ressurslærere kan støtte lærerne i arbeidet med å utvikle elevenes leseferdigheter i fag. De første samlingene fikk gode tilbakemeldinger på Utdanningsdirektoratets questback. På en skala fra 1 – 5 om hvorvidt samlingen om satsingsområdene opplevdes som nyttig for deltakernes arbeid som ressurslærere, fikk Lesesenteret en score på 3,9. De siste samlingene fikk lesesenteret svært gode tilbakemeldinger, med en score på 4,7.

Lesesenteret har også deltatt på møte med utviklingsveiledere, ressurslærere, rektorer, Utdanningsdirektoratet i Karasjøk for å diskutere hvordan vi kan ivareta det samiske perspektivet i ungdomstrinnsatsingen.

På sporet

I På Sporet-prosjektet vil vi undersøke om vi kan redusere andelen norske elever som utvikler lesevansker gjennom tidlig og intensiv innsats for elever som er i faresonen for å utvikle slike vansker. I prosjektet utvikler vi både et kartleggingsverktøy som lærere kan bruke ved skolestart for å identifisere barn som kan være i faresonen for å utvikle lese- og skrivevansker, og forskningsbaserte undervisningsprogram som kan hjelpe barn som strever opp på samme nivå som resten av klassen, før de opplever nederlag. Gjennom en

grupperandomisert kontrollert studie undersøker På sporet effekten av to ulike lærer- og dataassisterte leseintervensjoner på 1. versus 2. trinn. Begge intervensjonene involverer motiverende og spill-lignende dataverktøy. Hovedspørsmålet er derfor hvorvidt en kombinasjon av lærerinstruksjon og et adaptivt dataverktøy basert på nevropsykologisk forskning (GraphoGame) har bedre effekt enn en kombinasjonen av lærerinstruksjon og et dataverktøy som har samme progresjon for alle elevene. Studien startet opp høsten 2014. Det ble samlet inn data fra 1170 elever på første datainnsamlingspunkt (august/september). Intervensjonene på 1. trinn pågår fra oktober 2014 til april 2015. På Sporet er finansiert av Forskningsrådets utdanningsforskningsprogram FINNUT, UiS og Utdanningsdirektoratet. Prosjektperiode: 2014 – 2018.

Lesestimuleringstiltak

Foreningen !les mottok i 2014 støtte til følgende prosjekter fra Lesesenteret i Stavanger: Bokslukerprisen (Barneskolen, 6. trinn), tXt-aksjonen (ungdomsskolen), Faktafyk (ungdomsskolen), Rein tekst (videregående skole), Ungdommen kritikerpris (videregående skole).

Antall deltakende elever har i 2014 vært om lag 180 000, og har fordelt seg slik: Barneskolen 25 000 elever, ungdomsskolen: 125 000 elever og videregående skole: 35 000 elever. I barneskolen ville flere deltatt om vi ikke hadde satt en begrensning på antall deltakende elever. Med midler fra Bokslukerprisen og andre opprettet Foreningen !les to nye stillinger for norskpedagoger med erfaring fra både ungdoms- og videregående skole, slik at de utarbeidet materialet selv. Alle prosjektene har i 2014 fått nye, oppdaterte nettsider. Det er lagt vekt på at de skal være enkle å navigere på, og lette å forstå også for lesesvake. Til alle tekstutdragene har det også vært en lydfil, noe som har vært svært populært. I tillegg har hvert utdrag fått egne bonusspor og tips til videre lesing.

Nettsider for prosjektene:

- www.bokslukerprisen.no

- www.txt.no
- www.faktafyk.no
- www.foreningenles.no/reintekst
- www.ungdommenskritikerpris.no

PIRLS

Lesesenteret er National Research Coordinator for den norske delen av PIRLS 2016. På det 3. NRC-møtet i Dublin i mai 2014 ble justeringer av lesetekster både for papirbasert prøve og elektronisk prøve gjennomført, og spørreskjemaene til elever, foreldre/foresatte, rektorer og lærere gjennomgått. Nasjonal prosjektleder har hatt møter med Utdanningsdirektoratet i forkant og etterkant av NRC-møtet. Prosjektet har fått ny datamanager som har deltatt på datamanagersamling i Hamburg. Det meste av arbeidet denne høsten har vært knyttet til å få oversatt spørreskjemaene og de to oppgavesettene til bokmål og nynorsk. Oversetter har levert forslag som er blitt gjennomgått av PIRLS-teamet ved Lesesenteret før oversending til vurdering av IEA. Vår utvalgsplan for piloteringen av PIRLS ble godkjent av Statistics Canada i november og de 33 aktuelle skolene ble kontaktet primo desember. Piloteringen av oppgavematerialet og de ulike spørreskjemaene vil bli gjennomført i Norge i uke 11 og 12 2015. 5. trinn vil være den norske hovedmålgruppen i PIRLS 2016, supplert med et tilsvarende stort utvalg av elever fra 4. trinn. Denne gangen vil det også være obligatorisk for de uttrukne skolene å delta i PIRLS. En egen informasjonsbrochure om dette er sendt til de aktuelle skolene.

Vi har i januar 2015, som del av piloteringen, hatt samlinger for skolekoordinatorer. Disse har fungert fint og er blitt vel mottatt. Tilbakemeldingene er at det har vært nødvendig med direkte kontakt og ikke bare skriftlig informasjon som i tidligere PIRLS-undersøkelser. Dette skyldes først og fremst tillegget med ePIRLS, som innebærer informasjon om ganske mange detaljer, og hvor det har vært nyttig med diskusjoner og avklaringer i plenum. Disse erfaringene har vært nyttige med henblikk på opplegget neste år, hvor mer enn fem ganger så mange skoler skal informeres. Vi har avtale med Udir om at vi må ha en tilleggs-

finansiering for å gjennomføre disse samlingene. En annen ting som er verd å nevne er at det så langt ser ut til å fungere bra mht tilgjengelige datamaskiner på de skolene som er trukket ut til piloteringen. Men her vil det være en usikkerhet neste år, ettersom enkelte deler av landet (som ikke berøres i år) etter det vi har fått opplyst av ILS/ICILS, har dårligere maskindekning og/eller et annet operativsystem enn det som PIRLS krever. Vi må derfor være forberedt på å måtte leie maskiner til enkelte skoler.

Nasjonale prøver for 5. trinn

- 2013-prøven: Rapport for gjennomført 2013-prøve ble levert i januar 2014.
- 2014-prøven: Ferdig språkvaskede 2014-prøver og veiledninger på BM og NN, ble levert i mai 2014. - Teknisk rapport for gjennomført prøve er ferdigstilt, og leveres i henhold til frist (01.02.2015).
- 2015-prøven: Nasjonal pilotering av 2015-prøven ble utført i uke 36 og 37. - Analyser av data fra nasjonal pilotering av 2015-prøven er gjennomført; teknisk rapport med forslag til endelig prøve er ferdigstilt, og leveres i henhold til frist (01.02.2015).
- 2016-prøven: Arbeidet med å klargjøre fire «hefter»/prøvesett i CK Editor til prepilot (tidl. kalt lokal pilot) av 2016-prøven er i gang (prepilot 8.-15. april, 2015).

På grunn av økt behov blant annet i forbindelse med overgang til digitale prøver, ble prosjektgruppa utvidet med noen flere personer i august 2014. I arbeidet med å analysere resultatene fra piloteringene (lokalt og nasjonalt), har vi stor hjelp av professor II, Knut Schwippert (Universitetet i Hamburg/ Lesesenteret). Hans psykometriske ekspertise har satt oss i stand til å begynne overgangen til IRT-analyser, og vi er godt i gang med intern kompetanseheving i gruppa på dette arbeidet. I tillegg har vi tilført prøvegruppene en administrativ ressurs med ansvar for skolekontakt ifm piloteringen.

Den nasjonale prøven i lesing for 5. trinn 2014 fikk god tilbakemelding fra Udir. Foruten et par

kritiske tilbakemeldinger fra noen lærere på enkelt-oppgaver, var det også svært lite negativ oppmerksomhet rundt denne prøven, noe som tas som et godt tegn.

Kartleggingsprøver 1., 2. og 3. trinn

Våren 2014 – første ordinære gjennomføring av prøvene. Endelige bekymringsgenser satt våren 2014.

Læringsstøttende prøver i lesing (LSPL)

Læringsstøttende prøver har som formål å utvikle en rekke leseprøver som samlet gir et godt bilde av elevers leseprestasjoner innenfor en stor bredde av delaspekter og delferdigheter. De ulike leseprøvene er en leseforståelsesprøve, en vokabularprøve, en avkodingsprøve, en lesemotivasjonsprøve og fagspesifikke leseprøver med innretning mot sentrale skolefag. I 2014 har vi arbeidet med å ferdigstille leseforståelsesprøven og vokabularprøven.

Leseforståelsesprøven ble i 2014 videreutviklet fra lokal pilotering gjennom tekniske analyser fra gjennomføringen. Dette la grunnlaget for en rekke endringer fram til den første fullskala, digitale, nasjonale piloteringen med en fullverdig gjennomføringsprosent innenfor lesing i Norge over 1300 elever fra mer enn 60 skoler. Leseforståelsesprøven ble deretter videreutviklet med tekniske data fra den nasjonale piloteringen og et endelig forslag til leseforståelsesprøve ble levert Utdanningsdirektoratet. Et arbeid med å igangsette analyser med et rikere datagrunnlag ved bruk av et nytt statistisk analyseverktøy, IRT, ble igangsatt.

For leseforståelsesprøven ble det utviklet en veiledning for bruken av resultatene og prøven. Denne veiledningen modellerer undervisning i leseforståelse, med vekt på formative vurderings-samtaler i klasserommet. Dette skal gi retning og innspill til leseopplæringen i klasserommet. Det skal også gi en klarere forståelse av hva leseforståelse er, men også hvordan vi videreutvikler

den, både for elever og lærere. Samtidig skal veiledningen gi forskningsbaserte innspill til en god leseforståelsesopplæring. Leseforståelsesprøven ble også prøvd ut av en ressursgruppe av lærere som har høy kompetanse og rik erfaring fra leseopplæring på mellomtrinnet. Lærerne leverte synspunkter og innspill til veiledningsmateriellets utforming og innhold og bidro til å videreutvikle både prøver og prøvemateriell.

Vokabularprøven ble utviklet fram til lokal pilotering av to ulike hefter med over 70 oppgaver i hvert hefte. Også her ble en lokal pilot gjennomført uten noen rapporterte avvik og problemer. Lokal pilot ble gjennomført i samarbeid med lokale skoler og i underkant av 500 elever. Samtidig som vi utviklet en vokabularprøve, utviklet vi også et førsteutkast til veiledningen.

Andre oppdrag fra Utdanningsdirektoratet

Kompetanse for kvalitet:

- Lesing 1 (30 stp) – Gjennomført 2013/2014 med 43 studenter. Gjennomføres 2014/2015 med 26 studenter. Svært gode evalueringer.
- Lesing 2 (30 stp) – Gjennomført 2013/2014 med 23 studenter, gjennomføres 2014/2015 med 11 studenter. Svært gode evalueringer.
- Lesing, læring og vurdering (15 stp) – Gjennomført 2013/2014 med 6 studenter, gjennomføres 2014/15 med 5 studenter. Gode evalueringer. Deltakelse har vært en utfordring for VLE-studiet fra starten av, og mye tyder på at det skyldes en kombinasjon av mangelfull informasjon og markedsføring av studiet og skoleeiere som av ulike grunner ikke innvilger søknaden til sine lærere. Studiet gir Lesesenteret verdifull kontakt med videregående skole, og synergier mtp materiell som utvikles, og vi viderefører derfor studiet.

Kompetanse for kvalitets-studiene betyr at Lesesenteret har kontakt med engasjerte lærere og skoler, slik at vi både får innblikk i hva som

foregår i skolen, og tilgang til gode lærere når vi trenger eksempler.

Studiet Voksenpedagogikk/ Skrive- og leseopplæring for voksne (30 stp)

Studiet er gjennomført med 10 studenter 2013/2014 og med 15 studenter 2014/2015. Studiet gjennomføres i samarbeid med VOX og er finansiert via studieavgift og tilskudd fra VOX. VOX evaluerer studiet to ganger årlig, og evalueringene viser stor deltakertilfredshet.

b) Informasjon og kommunikasjon

Lesesenteret på nett

www.lesesenteret.no

I februar 2014 lanserte Lesesenteret ny design på nettsidene. Denne ble utarbeidet i samarbeid med UiS og Olavstoppen, et selskap som har spesialisert seg på å utvikle brukerorienterte digitale løsninger. Det nye designet tar bl. a. høyde for den store økningen i webbruk på nettbrett og mobiltelefoner de siste årene, og er tilpasset denne bruken.

Lesesenterets nettsider - www.lesesenteret.no - inneholder leseressurser og aktuelt nyhetsstoff knyttet til lesing for Lesesenterets målgrupper, det være seg førskolelærere og lærere, UH-sektoren, spesialpedagoger, og andre. Sidene benyttes også som markedsføringskanal for kurs, konferanser og faglitteratur/trykksaker fra Lesesenteret.

Statistikken viser at www.lesesenteret.no har hatt ca 115 000 besøkende i 2014. Dette er en nedgang fra 170 000 i 2013. Omleggingen til nye nettsider har ført til noen tekniske utfordringer knyttet til hvordan bruken av sidene måles. Dette i tillegg til tekniske problemer i noen perioder der bruken ikke er blitt målt. Dette gjør at vi er forsiktige med å trekke konklusjoner på bak-

grunn av disse tallene. I januar 2014, som er sammenlignbar med januar 2013 (jf at omleggingen til nye nettsider først skjedde i februar 2014), viser tallene en økning i bruk på 10 %.

Det er gjort endringer vedrørende måten brukerne søker seg frem til nettressursene i det nye nettdesignet. Vi vil i 2015 gjøre denne enda mer brukervennlig for å gjøre det lettere for brukerne å finne de ressursene de ønsker.

I 2014 er det også etablert en redaksjon som skal sørge for en bredere kontaktflate til alle fagområdene Lesesenteret jobber med. Alexandra Halsan leder arbeidet i redaksjonen. Følgende er med: Margunn Mossige, Edle Inga Barkved, Bente Skartveit, Elisabeth Rege, Trond Egil Toft, Margrethe Sønneland Hilde Gunnerud og Alexandra Halsan.

Vi har også forventninger om at den nye lese- og skrivesatsingen 2015-2019, med helhetlig presentasjon av senterets ressurser og tydelige inngangssider (à la Skrivestien) skal føre til betraktelig flere brukere.

Sosiale medier

Lesesenteret publiserer alle nyheter fra nettsidene, samt videreformidler annet relevant lesestoff via sin Facebookside. I løpet av 2014 er antall følgere på Facebook steget fra nesten 1300 til ca 3000. Facebook er en god kanal mtp å være i direkte kontakt med målgruppen. Vi opplever også at Facebook fungerer som en viktig inngangsport til nettsidene vår.

Twitter (@Lesesenteret) benyttes under konferanser, samt for å promotere aktuelle saker i nyhetsbildet. I tillegg ble twitter brukt under Lesesenter-TV-sendingene.

I 2014 etablerte Lesesenteret seg også på Instagram, og dette er brukt til lesestimulerende kampanjer, som bl.a. en kampanje med fokus på boktips i ferien.

Det aller meste som Lesesenteret produserer av film blir lagt ut på filmdelingstjenestene YouTube/Vimeo.

Populærvitenskapelige artikler og mediedekning

Mer enn 83 saker i norske papir- og webmedier er relatert til aktiviteter ved Lesesenteret i Norge i 2014. 33 av disse er i papiraviser, mens de resterende er publisert i forskjellige nettmedier. Tallene baserer seg på medieovervåkingstjenesten Retriever. I tillegg kommer mange artikler der ansatte ved senteret bare er omtalt som ansatte ved UiS, og ikke direkte relatert til Lesesenteret.

Omtalen i media viser en nedgang sammenlignet med tidligere år. En medvirkende årsak til dette kan være avviklingen av UiS sitt magasin Univers. Dette ble bl.a. brukt til innsalg av saker til media og forskning.no.

Kontakt med sektoren

Våren 2014 gjennomførte Utdanningsdirektoratet en undersøkelse blant skoler og kommuner om bruken av de nasjonale sentrene, der bl.a. brukertilfredshet og kjennskap til de nasjonale sentrene ble målt. Det er andre gang direktoratet gjør dette (første gang var i 2012).

Det er gledelig å se at Lesesenteret fremdeles er det senteret som er mest brukt blant skolene, og at brukerandelen har økt med 8 % siden 2012. Det var i 2014 43 % av skoler og skoleeiere som hadde hatt kontakt med Lesesenteret i løpet av det siste året. Undersøkelsen viser også at det er store skoler og kommuner som bruker sentrene mest. Hovedinntrykket er at det er forespørslor om faglige spørsmål og kompetanseutvikling som er de viktigste formålene med kontakten. 49 % uttrykker stor grad av tilfredshet med kontakten de har hatt, mens bare 1 % uttrykker liten grad av tilfredshet.

Undersøkelsen viser at 79 % av skolene bruker nettstedet til Lesesenteret.

Tall fra NIFUs rapport viser derimot at de nasjonale sentrene er lite brukt blant barnehageansatte. 20 % av de som svarte oppga å ha hatt

kontakt med Lesesenteret de siste to årene (Lesesenteret var da det senteret som flest hadde hatt kontakt med). Sannsynligvis er tallet lavere pga lav svarprosent. Her er det et stort forbedringspotensial blant alle de nasjonale sentrene.

c) Oppsummering og vurdering ift resultatmål i handlingssplan

Hovedmål

Lesesenteret skal være en ressurs på feltet lesing og leseopplæring i alle fag og på alle nivå i utdanningssystemet – fra barnehage til høgere utdanning, for PP-tjenesten, og for nasjonale og lokale utdanningsstyresmakter.

Resultatmål

- Lesesenteret leder og koordinerer arbeid med utvikling av arbeidsmåter og vurderingsformer for å bedre leseopplæringen i alle fag, og på ulike nivå i utdanningssystemet

Vi er inne i svært mye på grunnskolenivå (nasjonale prøver, kartleggingsprøver, læringsstøttende prøver, Leselos, mm) og er sentrale i satsingene på ungdomstrinn og videregående opplæring hvor arbeidsmåter i leseopplæringen er et helt sentralt tema, og hvor vurdering for læring er en integrert del. Vi får generelt gode tilbakemeldinger fra både utdanningsmyndigheter og sektor. Vi har fått i oppdrag å utvikle og publisere nettbasert kartleggings- og veiledningsmateriell for PPT i tråd med behov på fagfeltet.

- Vi leder og koordinerer arbeid med språkstimulering i barnehagen

Lesesenteret produserer en rekke ressurser til bruk i etterutdanning av personalet i barnehagene med lesing og språkstimulering i barnehagene som tema, alene og sammen med andre senter. Vi arrangerer og deltar også på konferanser for

barnehagene.

- **Vi spiller en aktiv rolle overfor PP-tjenesten på våre felt**

Lesesenteret har publisert oversikt over kartleggings- og støttemateriell for PPT på området språk, lesing og skriving, og har vurdert behov for nytt materiell. Vi har også skaffet oss oversikt over hvilke behov PP-tjenesten melder at de har, som grunnlag for videre arbeid.

- **Lesesenteret bistår UH-sektoren i arbeidet med kompetanseoppbygging på våre felt**

I Ungdomstrinn i utvikling er målet å følge opp satsingen på lesing som grunnleggende ferdighet. Det gjør vi gjennom 4 hovedvirkemidler: 1) Vi samarbeider med andre sentre for å utvikle ressurser på nett som skal a) definere innholdet i lesing, b) gi kunnskaper om lesing som grunnleggende ferdighet og c) fungere som støtte og idebank for lærere, skoleledere, skoleeiere og UH; 2) Vi samarbeider med UH-institusjoner som søker vår bistand; 3) Vi deltar på og bidrar i lærende nettverk for a) tilbydere og b) skoleledere/skoleeiere; og 4) Vi bidrar på samlinger for ressurslærere. Satsingen er både spennende og krevende. NOLES-nettverket har også som mål å utvikle UH-sektorens kunnskap om grunnleggende ferdigheter som lesing og skriving. Vi har lagt vekt på å ta nettverket i retning forskningsarbeid.

Det kanskje viktigste leddet i arbeidet med å støtte UH-sektoren er å skape arenaer hvor vi møtes som likemenn og -kvinner. Forskningskonferansen Skriv! Les! har stort potensial i så måte (les mer om denne i kapitlet Forskning og nyskapning). Det samme har NOLES-nettverket (jf ovenfor). I våre forskningsprosjekter samarbeider vi også med UH-sektoren.

- **Vi gir støtte til nasjonale og lokale utdanningsstyresmakter med råd og tjenester om lesing og leseopplæring, og er aktive i læreplanarbeid**

Ja, vi er involvert i nasjonale satsinger som Ungdomstrinn i utvikling, Ny GIV, FYR, arbeid med rammeplan for barnehagen, kartleggingsprøver,

nasjonale prøver og læringsstøttende prøver. Gjennom Leselos, kursvirksomhet og forskningsprosjekt har vi også arbeid rettet mot skoleeiere på lokalt nivå. Lesesenteret har også en aktiv rolle i arbeidet med utforming av politikk og planer for utdanning når det er anledning til det, som på stormøter og i Ludvigsen-utvalgets arbeid.

- **Vi samarbeider med andre nasjonale sentre om å utvikle lesing som grunnleggende ferdighet**

Vi samarbeider mer og mer med andre nasjonale sentre: I Ny GIV og FYR, i ungdomstrinnsatsing, i arbeidet med valgfag på ungdomstrinnet, i oppdrag for PPT, samt i oppdrag for barnehagen.

- **Lesesenteret er et førstevalg for brukere som søker oppdatert kunnskap og innspill til arbeidet i praksis – på alle nivå i utdanningssystemet**

Vi opplever noe mindre pågang enn tidligere fra enkeltskoler/institusjoner (vi har tydelig formidlet at vi ikke kan prioritere dette). For øvrig henviser vi til nettsidene, som er mye brukt, se lenger nede. Vi har i 2014 utviklet og gjennomført tilbud om LesesenterTV og nettkurs, og erfaringene er gode. Nettsiden vår er i stadig utvikling, og Lesesenteret er det nasjonale senteret som har flest brukere.

- **Vi formidler forskningsbasert kunnskap på våre felt til våre hovedmålgrupper, og sørger for god nasjonal spredning**

Vi legger vekt på å utnytte synergieffekten av at Lesesenteret også driver forskning og legger vekt på å sikre at det vi formidler er forskningsbasert. Vi deltar i landsdekkende satsinger, har hovedtilbudet vårt på nett, også nettbaserte kurs, og når ut til alle landsdeler i tilnærmet like stor grad (jf Spørsmål til skole-Norge).

- **Vi har ansvar for minst én internasjonal leseundersøkelse i perioden**

Vi har ansvaret for PIRLS 2016.

- Brukerundersøkelser viser mange og tilfredse brukere av Lesesenterets nettsider og god geografisk spredning.

Spørsmål til Skole-Norge viser dette.

- Brukerundersøkelser viser at vi har et godt omdømme, og at de som kommer i kontakt med oss, opplever å bli tatt godt imot, profesjonelt og menneskelig

Se kommentaren til punktet ovenfor.

- Vi har referansemakt i media

En rekke saker hvor Lesesenteret er en part er tatt opp i media: Lesing på skjerm, bokstavinnlæring, På Sporet, osv.

Lesesenteret er en virksomhet med et bredt mandat og mange oppgaver. Vi har vært i stor vekst de siste 4 årene, noe som er positivt på mange måter! Som nasjonalt senter får vi en mengde tilleggsoppdrag, og er sentrale i store satsinger, noe vi setter stor pris på og ser på som en anerkjennelse av den høye og praksisnære kompetansen vi har. En stor utfordring er dog at mange oppdrag fører til stort arbeidspress, da det er umulig å ansette folk like fort som tilleggsmidlene kommer. I og med at grunntildelingen på 7.676.000 (eks tidsbegrensede tiltak) for Lesesenteret kun utgjør 27 % prosent av den totale tildelingen fra Udir (på 28.041.000), og tidsbegrensede tilleggsprosjekt stadig kommer, står vi hele tiden i den situasjonen at midler tildeles før vi får ansatt i stillinger, eller sågar at størrelsen på midlene er uavgjort lenge etter at arbeidet har måttet starte (slik det for tiden er med Lese- og skrivesatsingen 2015-2019). Dette fører til kontinuerlig overbelastning av ansatte (som må trø til før vi får avlastning på plass), og opphopning av midler. Det er ikke før vi får en langt større grunntildeling, og mulighet til å ansette flere i faste stillinger, at denne situasjonen kan endres.

Utdanning og læringsmiljø

a) Undervisning og veiledning

Veiledning av doktorander

Se kap. 3 for beskrivelse av prosjektene.

Atle Skaftun

- Hovedveileder for Aslaug Fodstad Gourvenec
- Hovedveileder for Arne Olav Nygard
- Biveileder for Hanne Egenes Staurseth
- Biveileder for Trude Hoel (disputerte i 2014)

Per Henning Uppstad

- Biveileder for Vibeke Rønneberg
- Biveileder for Arne Olav Nygard

Åse Kari H. Wagner

- Hovedveileder for Elisabeth Brekke Stangeland.

Elin Kirsti Lie Reikerås

- Hovedveileder for Tone Salomonsen.
- Biveileder for Elisabeth Brekke Stangeland.

Kjersti Lundetræ

- Hovedveileder for Zahra Esmaeli.
- Biveileder for Elisabeth Brekke Stangeland.

Anne Mangen

- Biveileder for Espen Reiss Mathiesen (ekstern). Tittelen for hans avhandling er "Lesebroen – leseplater som "bro" fra papirbaserte nyhetsmedier til nye lesere og mellom gamle og nye lesevaner".

Oddny Judith Solheim

- Hovedveileder for Bente Rigmor Walgermo.

Masterstudium i Lesevitenskap og Utdanningsvitenskap, profil norskdidaktikk

Lesesenteret er involvert i Lesevitenskap og Utdanningsvitenskap (profil norskdidaktikk), med ansvar for en modul på 10/15 SP: MLE320 Ny skriftkultur: Endring av lesepraksiser og læringsformer.

Ansvarlig: Arne Olav Nygard

Masterstudium i utdanningsvitenskap, profil spesialpedagogikk

Lesesenteret har ansvar for tre 15 studiepoengsemner, som kan tas av heltids- og deltidsstudenter i master i utdanningsvitenskap og for GLU-studenter i siste del av en femårig utdanning:

- MUT 203 – Barn med språklige utfordringer: 13 studenter har fått 36 forelesningstimer og 8 seminartimer i tillegg til veiledningstimer (1 time individuell veiledning per student). Studentene har hatt et gruppefremlegg, sertifisering i Reynell. Eksamenform: skriftlig skole eksamen, muntlig eksamen og en individuell fagtekst. Ansvar: Gunn Oxborough
- MUT 206 – Introduksjon til temaområdet lese- og skrivevansker: Antall studenter ved oppstart: 29. Studentene har fått 68 forelesningstimer. Frivillig innlevering av 4

refleksjonslogger som ble vurdert bestått/ikke bestått. Utenom dette har hver student levert inn et individuelt obligatorisk arbeidskrav (vurdert bestått/ikke bestått) som det ble gitt individuell veiledning på. Eksamensform: skriftlig skoleeksamen. Ansvar: Hilde Gunnerud

- **MUT 207 – Lese- og skrivevansker:** 12 studenter fikk 50 forelesningstimer, 6 timer seminar og et 8 timers obligatorisk kurs i Logos, der godkjent rapport var et arbeidskrav. Hver student fikk i tillegg veiledning på en individuell diagnostiseringsrapport. Eksamensform: Individuell diagnostiseringsrapport. Ansvar: Åse Kathrine Gjestsen

I tillegg til de tre emnene har Lesesenteret hatt ansvaret og gjennomført akademisk skrivekurs for alle studenter ved retningen utdanningsvitenskap ved semesteroppstart høsten 2013.

Lesesenteret har også drevet et forum for masteroppgaveskriving. Ansvarlig: Per Henning Uppstad. Vi har dessuten veiledet og uteksaminert 6 masterstudenter på deres masteroppgaver.

Grunnskolelærerutdanning 1 (1-7)

Lesesenteret har hatt ansvar for begynneropplæring, lese- og skrivevansker og flerspråklighet i norskfaget i grunnskolelærerutdanningen. Skriftlige arbeidskrav ble vurdert i tillegg til skriftlig eksamen. Det var 51 studenter på GLU-1 (GLU 1120-1) og 33 studenter på GLU-2 (GLU2121-1). Ansvar: Trude Hoel.

Doktorgradskurs i lese- og skrivevansker

Doktorgradskurs i lese- og skrivevansker ble gjennomført våren 2014. Ansvarlig: Per Henning Uppstad. Tre deltakere (to fra UiS, en fra UiB). Kurset ble arrangert som to kursdager i Stavanger og tre dager på konferanse (British Dyslexia Association).

Kompetanse for kvalitet

Videreutdanningskursene i Lesing 1 og Lesing 2 er en del av Utdanningsdirektoratets satsing "Kompetanse for kvalitet. Strategi for videreutdanning av lærere". Satsingen retter seg mot lærere som underviser på alle trinn i grunnskolen. Utdanningen gir 30 + 30 studiepoeng. Ordningen innebærer at lærer i full stilling har frikjøp tilsvarende 37,5 % for å ta 30 studiepoeng. Skoleeier dekker i tillegg kostnader til reise, opphold og læremidler til studiene.

- **Lesing 1:** Studieåret 2014/2015 er det 26 studenter på studiet Lesing 1. Studentene kommer fra 15 ulike kommuner, inkludert Arendal, Averøy, Birkenes, Eigersund, Forsand, Hå, Karmøy, Kristiansand, Lillesand, Lenvik, Lund, Mandal, Sauda, Stavanger og Sola. Fagsnsvarlige ved Lesesenteret er Unni Fuglestad og Anne Mette F. Karlsen.
- **Lesing 2:** Studieåret 2014/2015 er det 11 studenter på Lesing 2. Flere og flere kommuner melder seg nå på ordningen. Studentene på Lesing 2 inneværende år kommer fra Gjesdal, Stord, Stavanger, Sola, Sandnes, Arendal. Fagansvarlig ved Lesesenteret er Lise Helgevold.

Lesing 1 og 2 er nettbaserte, med 6 samlinger på 2 dager hver. Samlingene er temabaserte, og ansatte ved Lesesenteret deltar som forelesere med sin spisskompetanse på ulike områder innenfor leseopplæring. I tillegg er det også eksterne gjesteforelesere på noen emner. Mellom samlingene er det ulike arbeidskrav som leveres digitalt. Studentene får i stor grad individuell oppfølging via nettet. Som en avslutning på Lesing 2 gjennomfører også studentene et selvstendig FOU-arbeid.

- **Lesing, læring og vurdering:** Gjennomført 2013/2014 med 6 studenter, gjennomføres 2014/15 med 5 studenter. Deltakelse har vært en utfordring for VLE-studiet fra starten av, og mye tyder på at det skyldes en kombinasjon av mangelfull informasjon og markedsføring av studiet og skoleeiere som av ulike grunner ikke innvilger søknaden til sine lærere. Studiet gir Lesesenteret verdifull kontakt med videregående skole, og synergier mtp materiell som utvikles, og vi viderefører derfor studiet. Det er godt

finansiert. Ansvarlig: Ingeborg Margrete Berge

Kompetanse for kvalitets-studiene betyr at Lesesenteret har kontakt med engasjerte lærere og skoler, slik at vi både får innblikk i hva som foregår i skolen, og tilgang til gode lærere når vi trenger eksempler.

Studiet Voksenpedagogikk/ Skrive- og leseopplæring for voksne (30 stp)

Studiet er gjennomført med 10 studenter 2013/2014 og med 15 studenter 2014/2015. Studiet gjennomføres i samarbeid med VOX, og er finansiert via studieavgift og tilskudd fra VOX. VOX evaluerer studiet to ganger årlig, og evalueringene viser stor deltakertilfredshet. Ansvarlig: Margunn Mossige.

b) Oppsummering og vurdering ift resultatmål i handlingsplan

Hovedmål

Lesesenteret skal tilby undervisning og veiledning som bidrar til å gi fakultetet et fortrinn i konkurransen om de beste studentene – på alle nivå i utdanningsløpet.

Resultatmål

- Vi har videreutviklet våre eksisterende tilbud inn i fakultetets utdanningsportefølje: På master- og doktorgradsnivå i utdanningsvitenskap og lesevitenskap/literacy, i grunnskolelærerutdanningene og i Lesing 1 og 2.

Det har i 2014 ikke vært noen utvidelse av studietilbudet vårt, men senterleder har jevnlig våre undervisningsressurser til diskusjon med ledelsen på fakultet/UiS. Vi diskuterer også vår påvirkningsmuligheter, spesielt inn mot grunnsko-

lelærerutdanningen, der vi selv ikke sitter med emneansvaret. Studietilbudet vårt skal utvides fra 2016 (dekanen har vedtatt at de to undervisningsstillings-ressursene våre skal utnyttes i samme grad som Læringsmiljøsentret utnytter sine). Det betyr at vi skal øke fra 2 x 1030 timer til 2 x 1687 (som er full utnytting av stillingsressursene). Det er viktig å planlegge dette godt – sammen med IKS og IBU, som de økte ressursene i hovedsak skal gå til.

- Vi har god rekruttering på masternivå (spesialpedagogikk og lesevitenskap/literacy), og mange studenter som velger å skrive masteroppgave på feltet lesing/leserelaterte områder

Antallet studenter som velger å skrive masteroppgave i spesialpedagogikk på lesefeltet ligger på samme nivå som i fjor. Vi jobber for en videre økning, blant annet ved strukturelle endringer i mastertilbudet, der vi omsider fikk lov til å legge MUT 206 Introduksjon til lese- og skrivevansker om høsten og så fordypningsmodulen, MUT 207, samt modulen MUT 203 Barn med språklige utfordringer om våren, slik vi ønsket. Dette gjør at studentene møter oss tidligere i studieløpet, og står i bedre posisjon til å velge spes.ped.-sporet. Et utvidet samarbeid med IKS og IBU (jf pkt ovenfor) vil forhåpentligvis også bidra til at flere studenter velger å skrive masteroppgave på våre felt.

- Vi har mange søkere til stipendiatstillinger ved senteret

Her har vi fortsatt en utfordring, med relativt få søkere til våre stipendiatstillinger, og vi vurderer derfor tiltak.

- Vi får gode studentevalueringer

Lesing 1 og 2 får særlig gode studentevalueringer. Studentene ved Lesing, læring og vurdering gir også gode evalueringer.

Over 70% av studentene på MUT 207 sier de «i svært stor grad» eller «i stor grad» har tilegnet seg relevant faglig utbytte i forhold til læringsutbyttebeskrivelsen, og tilsvarende at de «i svært

stor grad» eller «i stor grad» er fornøyd med undervisningskvaliteten. På MUT 206 er resultatene tilsvarende på spørsmålet og undervisningskvaliteten, men hele 43,8% av studentene er bare middels fornøyd med det faglige utbyttet. Dette skyldes nok i stor grad at mange studenter på dette emnet ikke har pedagogisk bakgrunn. Opptakskravene er nå endret, noe som forhåpentligvis også vil bedre evalueringene. Tilbakemeldingene på MUT-emnene har ellers vært at studentene savner en større sammenheng mellom de enkeltstående forelesningene, og ønsker mer tid til refleksjon. Mange ber også om hjelp til å danne kollokviegrupper, og er misfornøyd med det sosiale miljøet.

Vi har ikke fått studentevalueringer fra GLU-ene (IGIS) eller Lesevitenskap (IKS).

- Våre doktorgradsstipendiater får god oppfølging og gjennomfører prosjektene sine på normert tid

Våre stipendiater er nå i all hovedsak knyttet til større forskningsprosjekter, og sentrale medlemmer i prosjektgruppene, med den tette oppfølgingen dette medfører. De følger normal progresjon. Det ser ut til at prosjektorganiseringen har hatt god effekt.

- Vi har god gjennomstrømming på master- og PhD-nivå

Studentene følger normal progresjon.

Forskning og nyskaping

a) Programområder for forskning

Literacy og læring

Programområdet Literacy og læring ble opprettet i 2013, som en videreføring av programområdet Program for studier av ferdighetsutøvelse. Det nye programområdet har en strengere prosjektorganisering, med fokus på tre større prosjekt som alle har fått vurderingen "klart støtteverdig" fra NFR. De tre prosjektene er 1) intervensjonsprosjektet På sporet, som har som mål å undersøke effekt av spesialundervisning, finansiert av UiS, Utdanningsdirektoratet og NFR (FINNUT), 2) CATO – contextual aspects of text organization, som er et NFR-finansiert samarbeid mellom UiS og UiB, med et mål om utvikle løsninger til neste generasjons stavekontroll/skrivehjelp, 3) Respons, som er et lesevitenskapelig prosjekt med kvalitativ innretning i samarbeid med Randaberg kommune. Prosjektet har fokus på ungdomsskoleelevers praksiser i en teknologisk hverdag. Prosjektet er finansiert av NFR (FINNUT).

De tre prosjektene representerer tre aktive forskergrupper ved senteret, med en felles innretning mot literacy forstått som tilgangskompetanse: tilgang til skrift, tekst og kultur.

De tre prosjektene har en rekke nasjonale og internasjonale samarbeidspartnere. Se kap. 5.

Leder for programområdet er Per Henning Uppstad.

Det lærende barnet

Det overordnede målet i programområdet Det lærende barnet er å generere kunnskap om hvorvidt enkeltfaktorer eller kombinasjoner av faktorer fremmer eller hemmer tilegnelsen av lesing, skriving og regning i skolen.

For å bidra til svar på denne problemstillingen, inngår fem prosjekter i programmet: Barnehagebarns utvikling, Skolebarns utvikling, Barn med observerte risikofaktorer, Flerspråklige barn og Nettbrett og språkstimulering i barnehagen.

Disse er beskrevet under (pkt 3.C). De fire førstnevnte prosjektene har sitt utspring i Stavangerprosjektet – Det lærende barnet.

Det at prosjektene har delvis overlappende mål, muliggjør studier med en klar synergieffekt på tvers av de ulike prosjektene.

Felles for de fire prosjektene er at:

- de er tett knyttet sammen ved at de inngår i programområdet Det lærende barnet
- de gjennomføres i samarbeid med Stavanger kommune
- de er tverrfaglige og longitudinelle
- det er overlapp mellom deltagerne i prosjektene
- målene i prosjektene svarer til sammen på målene i Det lærende barnet
- kompetanseheving for fagpersonell i/knyttet til barnehager og skoler inngår i de fire prosjektene
- foresatte har gitt samtykke til deltagelse i prosjektene, som er tilrådd gjennomført av

Norsk Samfunnsvitenskapelige Datatjeneste (NSD)

b) Etablerte fora

Kvantitativt forum

Dette er et forum for forskere og stipendiater tilknyttet Læringsmiljøsentret og Lesesenteret som arbeider med kvantitative forskningsdesign. Substansielle problemstillinger kombinert med statistiske data danner utgangspunkt for diskusjon og fordypning i metodiske spørsmål. Generøs utveksling av innsikt og erfaringer, kritisk refleksjon og nøyaktighet er ideal og innfallspunkt til heving av medlemmenes forskningskompetanse. Professor Knud Knudsen, IMKS, bistår med veiledning og seminaraktivitet, og har fungert som mentor for kvantitativt forum gjennom en årrekke.

Forumet har månedlige møter.

Kvalitativt forum

Høsten 2012 ble det opprettet en møteplass for metodediskusjoner knyttet til prosjekter basert på kvalitative data – Kvalitativt forum har blitt navnet. Bakgrunnen er at det er mange på sentret som arbeider med denne typen data i phd-prosjekter, og formålet er at en slik møteplass kan bidra til å skape fellesskap knyttet til metodologi og tenkemåter som har relevans også for det utadrettede arbeidet. Atle Skaftun organiserer forumet, og Turid Rødne er engasjert som kommentator med metodeekspertise. Forumet har hatt samlinger en gang i måneden, med rom for å legge fram metoderelaterte problemstillinger knyttet til pågående forskningsarbeid.

c) Eksternt finansierte forskningsprosjekt

Respons (Responsive literacy

practices in digitalised classrooms)

Lesesenteret startet høsten 2014 opp et prosjekt med kortnavnet "Respons" – i samarbeid med en kommune som har vedtatt at alle ungdomsskoleelevene i kommunen skal ha hver sin bærbare digitale enhet i løpet av perioden 2014-2017. Prosjektet tar utgangspunkt i at slik styrking av tilgangen på digitale ressurser kan bidra til fornyelse av undervisningspraksis, og samtidig at pedagogiske kjerneverdier som deltakelse, deling og involvering kan styrkes med klok bruk av teknologi i klasserommet. Prosjektet vil følge alle ungdomsskolene gjennom treårsperioden, med et særlig blikk for muligheter og utfordringer knyttet til digitaliseringen av klasserommet, eller sagt litt mer teknisk: hvordan ny teknologi kan integreres for å fremme kunnskapsbasert profesjonell praksis og legge til rette for læringsprosesser av høy kvalitet. Prosjektet er finansiert av NFRs utdanningsforskningsprogram, FINNUT, i perioden 2015-2017.

Prosjektleder: Atle Skaftun

På sporet

I På Sporet-prosjektet vil vi undersøke om vi kan redusere andelen norske elever som utvikler lesevansker gjennom tidlig og intensiv innsats for elever som er i faresonen for å utvikle slike vansker. I prosjektet utvikler vi både et kartleggingsverktøy som lærere kan bruke ved skolestart for å identifisere barn som kan være i faresonen for å utvikle lese- og skrivevansker, og forskningsbaserte undervisningsprogram som kan hjelpe barn som strever opp på samme nivå som resten av klassen, før de opplever nederlag.

Gjennom en grupperandomisert kontrollert studie undersøker På sporet effekten av to ulike lærer- og dataassisterte leseintervensjoner på 1. versus 2. trinn. Begge intervensjonene involverer motiverende og spill-lignende dataverktøy. Hovedspørsmålet er derfor hvorvidt en kombinasjon av lærerinstruksjon og et adaptivt dataverktøy basert på nevropsykologisk forskning (GrapHoGame) har bedre effekt enn en kombinasjonen av lærerinstruksjon og et dataverktøy som har

samme progresjon for alle elevene.

Studien startet opp høsten 2014. Det ble samlet inn data fra 1170 elever på første datainnsamlingspunkt (august/september). Intervensjonene på 1. trinn pågår fra oktober 2014 til april 2015.

Medarbeidere i prosjektet

Prosjektledelse: Oddny Judith Solheim, Kjersti Lundetræ og Per Henning Uppstad

Øvrige medarbeidere i prosjektet: Åse Kari H. Wagner, Zahra Esameli (PhD-stipendiat), Bente Walgermo (PhD-stipendiat), Jan Frijters (Brock University, Canada), Fiona Kyle (City University London, UK), Knut Schwippert, Brenda Spierings

Vitenskapelig referansegruppe: Finn Egil Tønnesen, Monica Melby Lervåg (UiO), Maureen Lovett (Hospital for Sick Children, Canada), Ulla Richardson (Agora Center, University of Jyväskylä, Finland), Stefan Samuelsson (Linköpings Universitet, Sverige)

På Sporet er finansiert av Forskningsrådets utdanningsforskningsprogram FINNUT, av UiS og av Utdanningsdirektoratet.

Prosjektperiode: 2014-2018

Stavangerprosjektet - Det lærende barnet

Prosjektet er en tverrfaglig, longitudinell studie som gjennomføres i samarbeid med Stavanger kommune, finansiert av kommunen med en halv stilling årlig siden 2007. Stavangerprosjektet er organisert i 5 selvstendige forskningsprosjekt.

Prosjekt Barnehagebarns utvikling

Hovedmålsettingen i prosjektet er å bidra til økt kunnskap innenfor og mellom områdene språk, matematikk, bevegelse og sosial kompetanse i barnehagealder. Et delmål er å identifisere ferdigheter som barnehagebarn mestrer og som er viktige med tanke på senere utvikling i lesing, staving og regning. Et annet delmål er å oppdage

barn som strever så tidlig som mulig, slik at de kan få tidlig og god hjelp. Det har også vært en målsetting å øke kompetansen til fagpersonene som møter barn i barnehagene, og det er i denne sammenheng tilbudt og gjennomført 85 kurs for ansatte i barnehagene i Stavanger kommune.

Prosjektet foregår i perioden 2007-2018. Deltagere i prosjektet er over 1300 barn som ble påmeldt før de var 2 ½ år. Datainnsamlingen i barnehagedelen i prosjektet ble gjennomført i perioden 2008-2012, og strukturert observasjon ble benyttet som metode. Barna ble observert i to tremåneders-perioder med start da de var henholdsvis 2 ½ og 4 ½ år gamle. Det ble benyttet observasjonsskjema innenfor de fire områdene språk (TRAS), matematikk (MIO), sosial kompetanse (Alle Med) og bevegelse (EYMSC). Observasjonene ble gjennomført i naturlige hverdags situasjoner i barnehagen, og det var de ansatte som utførte observasjonene og registrerte mestring/delvis mestring/ikke mestring innenfor hvert av de fire områdene. To personer skulle, uavhengig av hverandre, ha observert barnets nivå av mestring før skjemaene ble fylt ut. I perioden 2013-2018 er hovedfokus bearbeiding og publisering av data.

Prosjektleder: Elin Reikerås

Prosjekt Skolebarns utvikling

Hovedmålsettingen i prosjektet er å bidra til økt kunnskap om utvikling av ferdigheter innenfor og mellom områdene lesing, staving og regning i skolealder. Et delmål er å identifisere faktorer fra barns tidlige utvikling innenfor områdene språk, matematikk, bevegelse og sosial kompetanse i barnehagealder som kan fremme eller hemme god lese-, stave- og regneutvikling.

Et annet mål er å heve kompetansen innenfor områdene lesing og regning hos lærerne i skolen, og det er til nå tilbudt og gjennomført 37 kurs for lærere på 1., 2. og 3. trinn i Stavanger kommune. Kursvirksomheten vil fortsette så lenge prosjektet pågår.

Deltakerne er de samme som i prosjektet Barnehagebarns utvikling. Prosjektet startet høsten 2011, da de eldste barna i prosjektet Barneha-

gebarns utvikling (barn født i 2005) startet i 1. klasse. Datainnsamlingen vil pågå i tidsrommet fra våren 2013 til høsten 2017.

Ferdigheter i lesing, skriving og regning blir kartlagt når barna går i 2. og 5. klasse. De er da ca. 7 ½ og 9 ½ år gamle. Det blir i dataanalysene kontrollert for ulikhet i alder.

Elevenes ferdigheter i lesing, staving og regning blir kartlagt ved bruk av de obligatoriske kartleggingsprøvene i lesing og regning når elevene går i 2. klasse. Disse prøvene har takeffekt. Derfor blir det i tillegg benyttet 4 prøver uten takeffekt for å få mer informasjon om lese-, stave- og regneferdighetene til alle elevene.

Høsten i 5. klasse blir barnas ferdigheter i lesing og regning kartlagt med de obligatoriske nasjonale prøvene i lesing og regning. Tilleggsprøvene som ble brukt på 2. trinn, blir også benyttet på dette trinnet.

Prosjektleder: Anne Elisabeth Dahle

Prosjekt Barn med observerte risikofaktorer

En del av barna i prosjektene Barnehagebarns utvikling og Skolebarns utvikling er henvist for utredning til Pedagogisk-Psykologisk tjenesten (PP-tjenesten) og/eller Fysio- og Ergoterapitjenesten i Stavanger kommune. I prosjektet Barn med observerte risikofaktorer hentes det inn data fra disse instansene. Barnas utvikling følges fra henvisningstidspunkt til prosjektslutt i 2018.

Hovedmålsetting i prosjektet er å få mer inngående informasjon om hvilke ferdigheter barnehagebarn med observerte risikofaktorer har. For disse barna blir registreringer på de fire observasjonsskjemaene fra barnehagen (TRAS, MIO, EYMSC og Alle Med) sammenholdt med informasjon fra både kartlegginger i skolen og kartlegging utført i PP-tjenesten og/eller Fysio- og Ergoterapitjenesten. Det er opprettet en faggruppe for prosjektet med representanter for PP-tjenesten, Fysio- og Ergoterapitjenesten og prosjektets forskere.

Prosjektleder: Anne Elisabeth Dahle

Prosjekt Flerspråklige barn

Av barna som deltar i prosjektet Barnehagebarns utvikling, er ca 16 % flerspråklige. Disse barna er deltagere i prosjektet Flerspråklige barn.

Hovedmålet for prosjektet Flerspråklige barn er å utvide kunnskapen om de flerspråklige barnas språkbruk, språkutvikling og lese- og skriveutvikling. Det er også et mål å studere hvordan det å ha flere språk samvirker med andre deler av barnas utvikling, for eksempel innenfor det sosiale området. Termen flerspråklige omfatter både barn som har én forelder med norsk som morsmål og én forelder med et annet språk enn norsk som morsmål, og barn som har to foreldre med et annet morsmål enn norsk. De flerspråklige barna er identifisert ved hjelp av spørreskjema besvart av foreldrene.

I 2014 ble det sendt ny søknad til Norsk Samfunnsvitenskapelig Datatjeneste (NSD) om utvidelse av prosjektet – med tanke på å hente inn informasjon om barnas språkbruk i skolealder.

Prosjektet pågår fra 2007-2018.

Prosjektleder: Åse Kari H. Wagner

Prosjekt : Nettbrett og språkstimulering i barnehagen

Barnehagen er en sentral arena for barns språkutvikling. Barn lærer språk først og fremst gjennom å bruke språket i sosiale situasjoner, og gjennom direkte engasjement i ulike språklige aktiviteter som for eksempel dialogisk lesing, som ved hjelp av blant annet multimodalitet innbyr til språkutviklende samtaler mellom barn og voksen.

Stadig større krav om IKT i barnehagen og større fokus på hvordan teknologien kan bidra til å stimulere barns sosiale og kognitive utvikling har ført til at digitale teknologier vinner større innpass i barnehagene. Fordi digitale teknologier

tas i bruk i stadig flere pedagogiske sammenhenger, er det et stort behov for økt kunnskap om hvordan de påvirker barnehagens aktiviteter.

Gjennom dette forprosjektet ønsker forskerne å etablere en felles kunnskapsplattform for praksisfeltet og forskningsmiljøet, på bakgrunn av feltstudier og erfarings-utvekslinger. Kunnskapsplattformen vil danne grunnlag for en innovasjonsprosjektsøknad til FINNUT i 2015, der målet er å utvikle et verktøy for å vurdere ulike teknologiers pedagogiske egnethet i dialogisk lesing.

Prosjektleder: Anne Mangen

SkillsReal (Skills development for realizing the workforce competence reserve)

NFR-prosjekt

The point of departure for this project is the situation in which shortage of labour and competence reserve not in use exist in parallel. The purpose of the study is to explore how to best optimize the learning and competence potential of groups of adults at risk of labor exclusion, outside the labour force or underemployed.

Complex relationships between adult skills, characteristics and attitudes (as measured by OECD's PIAAC study), adult participation in learning activities and in the labour market (register data) will be explored.

The project objectives are:

1. to investigate the relationships between adult skills, characteristics and attitudes and participation/non-participation in working life;
2. to investigate and compare the relationships between adult skills, characteristics and attitudes in regards their participation/non-participation in learning activities in different contexts across the Nordic countries;
3. to investigate how organization and enactment of (non-formal, informal, formal) learning experiences within workplaces can

optimally promote learning and working potential among adults;

4. to identify, develop, implement, and analyze best practice and innovative solutions for optimizing the working and learning capacities in the target groups through innovative pedagogical use of new technology in adult education provisions.

SkillsREAL employs both quantitative and qualitative methods.

Project period: 01.january, 2014 - 30.june, 2017.

Partners:

- Stord/Haugesund University College (Scientific/Admin management) Prosjektleder: Professor Tarja Tikkanen
- The University of Stavanger (UiS): Egil Gabrielsen and postdr Mary Billington
- The International Research Institute of Stavanger (IRIS).

Supported by an international Scientific Advisory Board with experts in research adult education from University of Linköping (Sweden), University of Turku (Finland), University of Jyväskylä (Finland) and Griffith University (Australia).

Prosjektperiode 2014 – 2017

SASLA (Skill acquisition, skill loss, and age – A comparative study of Cognitive Foundation Skills (CFS))

Nordforsk-prosjekt.

Cognitive Foundation Skills (CFS) are typically weaker among older individuals than among younger ones. This study focuses on the links between age, CFS and the factors that promote skill acquisition and prevent a depreciation of skills in the adult population age 16–65 in

Denmark, Finland, Norway, and Sweden. Three domains of CFS are examined: literacy, numeracy, and problem solving with ICT. The study will combine PIAAC (Programme for the International Assessment of Adult Competencies) data with data from official registries and with earlier

IALS (International Adult Literacy Survey) data. How are the associations between age and CFS to be explained? Are there differences between categories of adults defined by e.g. educational level, gender, immigrant status, educational and employment/ unemployment background? Do the data support the hypothesis that we lose CFS as we age? What are the similarities and differences among the Nordic countries with respect to CFS and age?

Project leader: Antero Malin, University of Jyväskylä, Finland

Project period: 1.4.2013-31.3.2016

Scientific board:

- professor Antero Malin, University of Jyväskylä, Finland (project leader);
- associate professor Kjersti Lundetræ, National Centre for Reading Education and Research, University of Stavanger, Norway
- associate professor Erik Mellander, The Institute for Evaluation of Labour Market and Education Policy, Uppsala, Sweden (responsible for dissemination)
- senior research fellow Anders Rosdahl, The Danish National Centre for Social Research, Copenhagen, Denmark (responsible for data)

BRAIN (Barriers and drivers regarding adult education, skills acquisition and innovative activity)

NFR-prosjekt.

The aim of this project is to develop new knowledge into the relationships between adult learning and national systems of education and training and organisation of work. It is an international comparative project that sheds light on the impacts of adult learning across sectors, branches of industry and countries. Central to the project is the study of different forms of learning; formal, non-formal and informal learning, and one important question is how motivational factors for training and drivers linked to the national institutional frameworks interact and

affect the differences in training rates and skills levels between four North-European welfare states. Further, the project aims at contributing to an explanation of seemingly puzzling findings at the national level concerning adult skills, participation in adult learning and the rate of innovation output in firms/organisations. PIAAC data, especially from Norway, Denmark, Finland and the Netherlands, will constitute the main source of data. It will be supplemented with other comparative data, such as Community Innovation Surveys (CIS), as well as qualitative data. The study involves participation from international scholars. The project includes four subprojects: skills levels and skills acquisition; participation in adult learning; training, skills and innovation, and learning processes in enterprises.

Prosjektleder: Liv Anne Støren, NIFU

Samarbeidspartnere ved UiS er Egil Gabrielsen, som har ansvaret for delprosjektet Skills levels and skills acquisition, der Kjersti Lundetræ er postdr. i halv stilling.

CATO

Prosjektet CATO – Contextual aspects of text organization – har som mål å undersøke vilkår for bedre skriveflyt hos elever med lese- og skrivevansker, gjennom å utvikle elementer i teknologisk programvare. Prosjektet er initiert av Christer Johansson (UiB) og Per Henning Uppstad (UiS), og er NFR-finansiert i perioden 2013-2016.

CATO startet opp høsten 2012, og i januar 2013 ble det ansatt en stipendiat. Arbeidet i 2014 har vært analyse av første datainnsamling, skriving av artikler, konferansepresentasjoner og planlegging av andre datainnsamling. Stipendiaten i prosjektet vil ha midtveisevaluering januar 2015. Det er forventet tre vitenskapelige artikler fra prosjektet i 2015.

Prosjektleder Christer Johansson, UiB

PIRLS

Lesesenteret fikk etter en anbudsrunde våren

2013 tildelt oppdraget som National Research Coordinator for den norske delen av PIRLS 2016. Prosjektet finansieres av Utdanningsdirektoratet (2014-18).

Planleggingen av PIRLS 2016 er godt i gang. På det 3. NRC-møtet i Dublin i mai 2014 ble justeringer av lesetekster både for papirbasert prøve og elektronisk prøve gjennomført, og spørreskjemaene til elever, foreldre/foresatte, rektorer og lærere gjennomgått. Nasjonal prosjektleder har, i henhold til inngått avtale, hatt møter med Utdanningsdirektoratet i forkant og etterkant av NRC-møtet.

Våre nye Datamanager, Solveig Grønnestad, begynte i sin engasjementsstilling 01.09.14. Hun deltok på datamanagersamling hos DPC i Hamburg i uke 45. Det meste av arbeidet denne høsten har vært knyttet til å få oversatt spørreskjemaene og de to oppgavesettene til bokmål og nynorsk. Statsautorisert oversetter Grethe Rand har levert sine forslag i samsvar med avtalt framdriftsplan, og disse er blitt gjennomgått av PIRLS-teamet ved Lesesenteret før oversending til vurdering av IEA.

UiS har også tildelt en stipendiatstilling til dette prosjektet, og Olaug Strand tiltrer denne i 2015, med et prosjekt om flerspråklige barns leseferdigheter og bakgrunnsfaktorer.

Vår utvalgsplan for piloteringen av PIRLS ble godkjent av Statistics Canada i november, og de 33 aktuelle skolene ble kontaktet primo desember.

Piloteringen av oppgavematerialet og de ulike spørreskjemaene vil bli gjennomført i Norge i uke 11 og 12 2015.

Det er avklart med Utdanningsdirektoratet at 5. trinn vil være den norske hovedmålgruppen i PIRLS 2016, supplert med et tilsvarende stort utvalg av elever fra 4. trinn. Det er også bestemt at det denne gangen vil være obligatorisk for de uttrukne skolene å delta i PIRLS. En egen informasjonsbrosjyre om dette er sendt til de aktuelle skolene.

Prosjektleder: Egil Gabrielsen

d) Doktorgrads- og postdr.-prosjekt

Små barns muntlige fortellinger

Målet for forskningsprosjektet var å søke etter spor fra barnehagens lesepraksis i barnas muntlige fortellinger – og se på sammenhenger mellom barnehagens lesekultur og barnehagebarnas språkbruk.

Forskningsprosjektet har bakgrunn i et treårig utviklingsprosjekt, hvor barna i sju norske barnehager var med på daglige leseaktiviteter – både spontant og tilrettelagt – som del av barnehagens pedagogiske satsing (Hoel, Bråthen, & Kaasa, 2008; Hoel & Helgevold, 2007). Den tilrettelagte metoden som ble iverksatt, dialogisk lesing (Hoel, Wagner, & Oxborough, 2011), har særlig fokus på språkstimulering innenfor rammen av leseaktiviteter (Whitehurst et al., 1988). Et utvalg barn fra tre prosjektbarnehager er fulgt i overgangen mellom barnehage og skole. Barn fra en kommune som ikke har hatt den samme målrettede satsingen, utgjør en kontrollgruppe. I alt 35 barn har deltatt i studien. Data er samlet inn i to omganger: rett før barna avsluttet barnehagen, og samme tid ett år senere – da barna hadde vært nesten ett år i skolen.

Disputas ble avholdt 26. juni 2014.

Faglig ansvarlig: Trude Hoel
Veileder: Vibeke Hetmar
Biveileder: Atle Skaftun

Utvikling av litterær faglighet

En studie av norskfaglighet i den videregående skole i møte mellom høytpresterende elever og lyrikk

Kunnskapsløftet har blitt kalt en literacy-reform (Berge 2005) og fremhever de tradisjonelt norskfaglige ferdighetene lesing, skriving og muntlighet som grunnleggende ferdigheter, forankret i alle fag. Samtidig løftes det enkelte fagets spesifikke faglighet frem. I dette empirisk litteraturdidaktiske Ph.d-prosjektet studeres faglighet

innen norskfagets litteraturundervisning. Høsten 2012 ble lyrikkundervisningen i tre høytpresterende Vg1-klasser observert. Hovedmaterialet i studien er litterære gruppesamtaler gjennomført i to fokusgrupper fra hver av de observerte klassene. Disse fokusgruppene blir fulgt i Vg2 og Vg3. En observasjonsperiode og innsamling av litterære samtaler ble også gjennomført i en Vg3-klasse våren 2013. I samtalene medieres elevenes faglighet språklig idet elevene seg imellom etablerer diskursive relasjoner til diktet, men også mellom hverandre og mellom seg selv og et faglig diskursivt fellesskap. Samtalene studeres med henblikk på hvordan elevene plasserer seg i en faglig praksis og hvordan de skaper sine unike tekster innen denne praksisen.

Fireårig doktorgradsprosjekt for perioden 2011-2016

Prosjektansvarlig: Aslaug Fodstad Gourvenec
Hovedveileder: Atle Skaftun
Medveileder: Ingrid Nielsen

Aspekter ved språklig utvikling relatert til sosial fungering i tidlig førskolealder

En rekke studier har pekt på at det er en sammenheng mellom språk og sosial fungering hos skolebarn. Få studier dokumenterer denne sammenhengen hos barn under tre år.

Prosjektets målsetting er å utvikle kunnskap om hvordan språk er relatert til sosial fungering i tidlig alder (33 og 57 måneder).

I den første studien undersøkes språk og kjønnsforskjeller i språk hos 33 måneder gamle barn i norske barnehager.

I den andre studien undersøkes sammenhenger mellom språk og sosial fungering med utgangspunkt i flerspråklige og enspråklige barn. Forskjeller i de to gruppenes norskspråklige ferdigheter og sosiale fungering ble undersøkt da barna var henholdsvis 33 måneder og 57 måneder.

I den tredje studien undersøkes sammenhengen

mellom språk, sosial kompetanse og lek med utgangspunkt i barn med henholdsvis svært lave og svært høye språkskårer.

Det metodiske grunnlaget for prosjektet bygger på statistiske analyser av data innsamlet av «Stavangerprosjektet - det lærende barnet», en longitudinell studie med et utvalg på om lag 1000 barnehagebarn. Data basert på observasjonsmaterielle TRAS og Alle med benyttes i avhandlingen.

Fireårig doktorgradsprosjekt for perioden 2010-2015.

Prosjektansvarlig: Elisabeth Brekke Stangeland
Hovedveileder: Åse Kari H. Wagner
Medveileder: Kjersti Lundetræ og Elin Reikerås

Lesaren i teksten. Perspektiv på lesing i digitale medium.

Prosjektet ser nærmere på kulturer for kunnskapsorganisering i overgangen fra trykk til skjerm, med et særlig blikk på hvilke konsekvenser digitale medium har for undervisning og skole. Prosjektet har både teoretiske og praktiske problemstillinger, og datamaterialet er innsamlet blant annet ved observasjon av og intervju med to klasser i den videregående skolen med rik tilgang på datamaskiner og Internett både på skolen og fritiden. Det er også samlet inn bloggtekster som en klasse har produsert i løpet av et skoleår, og disse tekstene er gjenstand for analyse.

Prosjektet avsluttes i 2015.

Prosjektansvarlig: Arne Olav Nygard
Hovedveileder: Atle Skaftun
Biveileder: Per Henning Uppstad

Bruk av lesestrategier for å beskrive leseforståelse hos elever på 5. trinn

Forskningsprosjekts hensikt er å utvide eksisterende kunnskap og generere mer kunnskap på to områder. Det ene er å kunne vurdere i og

på hvilken måte intervensjon i form av kurs for lærer, påvirker lærerens undervisning. Det andre er å få mer kunnskap om elevers bruk av lesestrategier og samspillet mellom lesestrategier og leseforståelse.

I studien ønsker en å beskrive mer enn å måle, derfor har studien en kvalitativ innfallsvinkel. Studien går over tre år. Det er to hovedgrupper av informanter, 8 lærere og 26 elever, fordelt på fire skoler. Lærerne i studien deltar i prosjektperioden i kompetansehevingskurs med ulik oppfølging i etterkant av kursene.

Kunnskap utvinnes gjennom kvalitative forskningsintervju og filmopptak/observasjon av undervisning. I deler av analysene brukes observasjonsmateriellet Leselos, som i utgangspunktet er et verktøy for kvalitative observasjoner av elevers leseferdigheter og et rammeverk for undervisningsplanlegging.

Prosjektet avsluttes i 2015.

Prosjektansvarlig: Lise Helgevold
Hovedveileder: Vibeke Hetmar

Barns matematiske utvikling

Prosjektet skal studere barns tidlige matematiske utvikling og er en del av Stavangerprosjektet – Det lærende barnet. Formålet med studien er å få kunnskap om barns tidlige matematiske utvikling fra 2,9 til 4,9 år, med spesielt fokus på de svakeste. Studien skal også se på tidlige kjennetegn på svake matematiske ferdigheter, samt på språkets betydning for barns tallbegrepsutvikling. Den metodiske tilnærmingen til studien er ikke-eksperimentell med strukturert observasjon i en naturlig setting av kjente nærpersioner.

3-årig doktorgradsprosjekt, fra 2009 – 2013.
Avslutning utsatt grunnet permisjon.

Prosjektansvarlig: Tone Salomonsen
Hovedveileder: Elin Reikerås
Biveileder: Finn Egil Tønnessen

Cohesion management in text writing

Forskning på skrivning har tradisjonelt vært delt i forskning på prosess eller produkt. Videre har forskning på skrivning tradisjonelt vært skilt fra forskning på lesning. Leseaspektet ved skrivning har vært gitt lite oppmerksomhet, og forskning på konsekvenser lesing kan ha for skrivning og omvendt er lite utforsket. Dette prosjektet visker ut det tradisjonelle skillet mellom forskning på lesning og skrivning, ved å fokusere på visuell oppmerksomhet på egen tekst under skriveprosessen. Prosjektet vil fokusere på den lesende skriver og det dynamiske forholdet som eksisterer mellom visuell oppmerksomhet mot egen tekst og bruk av kohesjonsmekanismer for å sikre en god sammenhengende tekst.

I doktorgradsprosjektet brukes registrering av øyebevegelser i kombinasjon med registrering av tasteaktivitet som metode. Metoden gir data hvor man har muligheten til å analysere interaksjonen mellom skriverens visuelle oppmerksomhet mot egen tekst og den skriftlige produksjonen av denne. Datainnsamlingen omfatter 40 tekster fra 20 universitetsstudenter (alder 19-22 år), der én tekst er skrevet under normale forhold for visuell tilbakemelding fra egen tekst, og der den andre er skrevet under manipulerede forhold for visuell tilbakemelding fra egen tekst, som innebærer at alle bokstaver er erstattet med X.

4-årig doktorgradsprosjekt med avslutning desember 2014.

Prosjektansvarlig: Gunn Helen Ofstad
Hovedveileder: Mark Torrance

Reading and Reading comprehension skills

This project aims to investigate independent contributions of early emergent literacy-related skills toward word-reading and reading comprehension skills.

Learning to read requires mastering of various skills to decode, encode, and comprehend writ-

ten symbols and texts (Tracey & Mandel, 2006). This mastery involves development of a variety of early emergent literacy-related skills such as letter knowledge (Ehri, 1999) and phonological awareness skills (Wagner & Torgesen, 1987). Research in the last few decades also has given a good understanding of reading development in English: Accordingly, phonological awareness and letter knowledge skills have been found the most powerful predictors for later reading skills (Carroll, Snowling, Hulme & Stevenson, 2003; Nation, Marshall & Snowling, 2001; Snowling & Hulme, 2005). But, little known about the role of emergent literacy-related skills in Norwegian. Thus, present study aims to find out if these early emergent literacy-related skills at the beginning of grade 1, could predict later word reading and reading comprehension skills in the end of first and second-grade? For this purpose, 800 first-grade children from 16 schools similar in size in Stavanger will be participated in this project. This project will be done by the year of 2016.

Fireårig doktorgradsprosjekt for perioden 2013-2017

Prosjektansvarlig: Zahra Esmaeeli
Veileder: Kjersti Lundetræ
Biveileder: Fiona Kyle

Ungdomsskoleelevers menings- skapning av grafiske tekst- elementer i samfunnsfag

En god del av tekstene elevene møter i samfunnsfag er informasjonstette og grafiske. Følgelig stiller de andre krav til leseren enn det rent verbalspråklige tekster gjør. Dette prosjektet ønsker å utforske ungdomsskoleelevers tidlige forsøk på både å forstå og å skape komplekse, grafiske tekstuttrykk i samfunnsfag. Analyseheten er elevenes menings-skaping som finner sted i en kontekst med skolen som diskurs og pensumgiver, og samfunnsfaget som kunnskapsdomene. Prosjektet vil se på menings-skapingen både når elever er mottakere og når de selv er produsenter av tekstene. Observasjonsmetoden vil være tekstsamtaler med elevene.

Fireårig doktorgradsprosjekt for perioden 2013-2017

Prosjektansvarlig: Hanne Egenæs Staurseth
Hovedveileder: Ingrid Nielsen
Medveileder: Atle Skaftun

Motivasjonelle faktorer i tilkny- tning til tidlig intervensjon for elever i faresonen for å utvikle lesevaner

Motivasjon blir ofte beskrevet som drivkraften i elevers leseutvikling. Elever i risikogruppen for å utvikle lesevaner tender å bruke langt mer tid på leseaktiviteter enn sine jevnaldrende for å utvikle funksjonelle leseferdigheter. Å opprettholde motivasjon blir derfor avgjørende for leseutvikling og læringsutbytte for elever i risikogruppen for å utvikle vansker. Motivasjon blir i dette prosjektet målt som interesse for literacy aktiviteter og tiltro til egne leseferdigheter. Forskningsprosjektets mål er å undersøke hvorvidt tidlig intervensjon vil bidra til å opprettholde literacy interesse og tiltro til egne leseferdigheter for elever i risikogruppen for å utvikle lesevaner. Prosjektet vil være en del av intervensjonsprosjektet "På sporet" hvor hensikten er å redusere andelen barn med lese- og skrivevaner i norsk skole.

4-årig doktorgradsprosjekt, avsluttes i 2017

Faglig ansvarlig: Bente Rigmor Walgermo
Hovedveileder: Oddny Judith Solheim
Biveileder: Finn Egil Tønnessen
Biveileder: Jan Frijters

Techno-mathematical literacies - newer perspectives on the role and importance of adult numeracy

In 2012, the OECD conducted an international survey of adult literacy skills and competencies (PIAAC) and the use of these skills in everyday life and the workplace. This project is a quantitative analysis of the Norwegian data, looking specifically at three groups, young people, immi-

grants and older workers. Each of these groups is recognized as under-utilized in the workforce, representing a loss for individuals and for society more generally (OECD, 2014).

The focus is on numeracy skills and the relation of these skills to various aspects of workplace attachment. Studies suggest that poor numeracy skills, particularly among the most disadvantaged sections of the female population, increase the risk of social exclusion (NRDC, 2005). This and other claims will be investigated through the study. In the modern digitalized and computerized society, numeracy is articulated through technological artefacts, hence the term techno-mathematical literacies (Høyles, Noss, Kent, Bakker, 2010). Techno-mathematical literacies co-ordinate mathematical, digital and workplace competencies. The project will investigate if combining various elements of the PIAAC data can provide some measure of techno-mathematical literacy.

Two-year postdoctoral project conducted over period Autumn 2014-Spring 2017

Postdoctor: Mary Genevieve Billington
Project: SkillsReal – Skills development for realizing the workforce competence reserve
Project institutions: University College Stord/Haugesund (leader), University of Stavanger, International Research Institute of Stavanger

Skills levels and skills acquisition

Skills levels and skills acquisition is a sub-project presented in the BRAIN-project description. The Norwegian results in literacy skills found in the International Adult Literacy Survey (IALS) (1998) and Adult Literacy and Life Skills Survey (ALL) (2003) on the one hand, and the results from the Programme for International Student Assessment PISA (2000 and 2009) on the other hand are contrasting. This sub-project seeks to explain why Norwegian 15-year-olds scored lower as compared to the OECD average in PISA than 16-65-year-olds did in IALS and ALL. One possible explanation presented in the BRAIN project description is that “the opportunities for acquiring skills at work are better in Norway”. This will be

investigated in the proposed project when comparing learning conditions at work in Norway, Denmark, Finland and the Netherlands.

Postdr-prosjekt, Kjersti Lundetræ
Project: BRAIN

e) Andre FoU-prosjekt

Bilde som tekst

Samarbeid med Stavanger kunstmuseum ved Inger M.L. Gudmundson. Studie av elevers meningsskaping i lesing av Lars Hertervig's maleri Gamle Furutrær og Helge Torvunds dikt om bildet.

Ansvarlige: Trude Hoel og Charlotte Begnum.

Estetisk lesekompetanse på 1. trinn

Formålet med studien er å undersøke hvordan elever på 1. trinn posisjonerer seg som litterære lesere ved å vise estetisk lesekompetanse.

Ansvarlige: Trude Hoel og Anne Håland.

Effekt av teknologiske grensesnitt på lesing

Innenfor rammene av det europeiske forskernettverket E-READ (finansiert av COST, 2014-2018) utvikles en modell for «embodied reading», som kan ligge til grunn for empirisk forskning på effekten av digitalisering på lesing. E-READ-modellen bygger på en forståelse av lesing som (1) multisensorisk og «embodied» (i tillegg til psykologisk/intellektuell), og (2) menneske-teknologi-interaksjon. Dette perspektivet og denne modellen ligger til grunn for COST-aksjonen E-READ: Evolution of REading in the Age of Digitisation (se «Internasjonalt samarbeid»), og det teoretiske fundamentet for E-READ er nedfelt i en artikkel under vurdering (Mangen & van der Weel, "From paper to screens: An integrative model of

embodied reading”, under vurdering). I samarbeid med forskere i E-READ gjøres tverrvitenskapelig, empirisk forskning på effekten av ulike teknologiske grensesnitt på aspekter ved lesing. Det undersøkes for eksempel hvorvidt visuelle og sansemotoriske affordanser (bruksegenskaper) ved lesebrett og nettbrett innvirker på kognitive aspekter ved lesing (f.eks. gjenkalling av informasjon; leseforståelse), og på leseopplevelsen av skjønnlitterære tekster.

Prosjektleder: Anne Mangen

Leseboka. Leseopplæring i alle fag

Bokprosjektet Leseboka. Leseopplæring i alle fag (i samarbeid med Cappellen akademisk forlag) ble slutført i 2014. Boken er forankret i Literacy og læring, med Oddny Solheim, Atle Skaftun og Per Henning Uppstad som redaktører, og består av 10 artikler: fire av dem om fagovergripende perspektiver på lesing, seks knyttet til lesing i spesifikke fag. Utover redaksjonen består forfattergruppen av følgende fagpersoner ved Lesesenteret: Ingrid Nielsen, Aslaug F. Gourvenec, Toril F. Hoem, Hanne Staurseth, Margunn Mossige, Dag Husebø, Vibeke Rønneberg, Hildegunn Støle.

Å lykkes med lesing. Tidlig innsats og tilpasset leseopplæring

Bokprosjektet Å lykkes med lesing. Tidlig innsats og tilpasset leseopplæring (i samarbeid med Gyldendal akademisk) ble slutført i 2014. Denne vitenskapelige antologien representerer ny kunnskap og innsikt om tidlig leseopplæring, og består av 12 kapitler. I tillegg til redaktørene, Kjersti Lundetræ og Finn Egil Tønnessen, har følgende fagpersoner bidratt: Ulf Rune Andreassen, Margaret Klepstad Færevaaag, Egil Gabrielsen, Nina N. Gabrielsen, Toril F. Hoem, Gunn H. O. Oxborough, Elisabeth B. Stangeland, Per Henning Uppstad, Åse Kari H. Wagner og Bente R. Walgermo.

Litteratur og faglighet

Prosjektet startet opp høsten 2012, og søker kunnskap om faglighet knyttet til litteraturarbeid slik denne kommer til uttrykk blant ulike aktører i det faglige domenet knyttet til skole og utdanning. Interessen spenner derfor fra første klasse til forskningsfronten. Et doktorgradsprosjekt inngår i prosjektet, og er knyttet til litterær faglighet blant elever i videregående skole (se Gourvenec, ovenfor). For øvrig har forskergruppen samlet inn og begynt å arbeide med data knyttet til lærere i vgs og forskere i høyere utdanning. Prosjektgruppen publiserte to artikler i 2014 – en av dem om litteraturarbeid som leseopplæring i norskfaget (i Leseboka, se ovenfor), og en sammenliknende analyse av litterære samtaler mellom høytpresterende elever i begynnelsen av vgs og litteraturfaglige eksperter.

Ansvarlige: Atle Skaftun, Ingrid Nielsen, Aslaug F. Gourvenec

f) Nettverk

Ledelse av/deltakelse i EU-finansierte COST-nettverk

Se i kapittel 5.

IGEL North/NOS-HS exploratory workshops

Et nordisk nettverk og samarbeidsprosjekt som springer ut av IGEL (The Society for the Empirical Study of Literature); finansiering fra NOS-HS (Nordisk samarbeidsnemnd for humanistisk og samfunnsvitenskapelig forskning), 2013-2015. Deltagere fra Norge, Sverige, Danmark, Finland (både finsktalende og finlandssvensk-talende). Første workshop i Stavanger, november 2013; andre workshop i Århus, april 2014; tredje workshop i Borås, april 2015. I perioden mellom andre og tredje workshop gjennomføres et eksperiment parallelt i de fire landene, der det blant annet undersøkes om det er sammenheng mellom lesevaner og litterære preferanser, og

om tekstlige egenskaper som gjerne anses for å være typisk «litterære» har noen innvirkning på leserens subjektive opplevelse av teksten.

Ansvarlige: Anne Mangen og Hildegunn Støle

g) Oppsummering og vurdering ift resultatmål i handlingsplan

Hovedmål

Lesesenteret skal utvikle ny kunnskap om lesing spesielt og skrift generelt, med sikte på å bedre praksis.

Resultatmål

- Vi er et attraktivt miljø for forskere i Norden og internasjonalt

Gjennom 2014 har vi styrket prosjektorganiseringen ved senteret, og gjennom dette har vi også fått større aktive nettverk nasjonalt og internasjonalt. Samarbeidspartnere deltar aktivt i prosjektene, både tett på selve prosjektet, og som rådgivere og mentorer for prosjektene.

Senteret har gjennom året hatt Erin Mc Tigue fra University of Texas som gjesteforsker, og får også andre forespørslers om gjesteopphold. Senteret er en attraktiv samarbeidspartner i prosjekter. Vi har imidlertid en utfordring når det gjelder rekruttering til faste stillinger i Stavanger.

- Vår forskning publiseres i poenggivende kanaler – nasjonalt og internasjonalt

Vi har vitenskapelige poeng og ... poenggivende publikasjoner i 2014, mot 19,7 vitenskapelige poeng og 29 poenggivende publikasjoner i 2013.

(Alle poeng er ikke registrert enda, jeg antar at endelig sum for 2014 vil ligge på godt over 20)

For 2008-2014 ser vi en langsom, men jevn,

fremgang i poengproduksjon og antall poenggivende publikasjoner (med unntak av året 2009):

2014	20,37 (?) (... publ)
2013	19,7 (29 publ)
2012	16,2 (25 publ)
2011	16,3 (15 publ)
2010	13,6
2009	19,9
2008	7,2

Vi har fremdeles en vei å gå før den vitenskapelige (poenggivende) produksjonen virkelig monner, men utgangspunktet er godt (prosjektorganisering, mange eksternt finansierte prosjekt, gode nasjonale og internasjonale nettverk).

Vi bør dog ha som mål å publisere mer i nivå 2-tidsskrift.

- 2 doktorgradsstipendiater har levert/disputert innen utgangen av 2016

Ingen stipendiater disputerte i 2014, men en (Stangeland) er forventet ferdig våren 2015.

- 4 ansatte i ordinær stilling har avlagt doktorgrad innen 2016

1 ansatt i ordinær stilling disputerte i 2014: Trude Hoel med avhandlingen Små barns muntlige fortellinger... Det er ventet at 3 ansatte i ordinær stilling disputerer i 2015 (Helgevold, Nygard, Oxborough).

- 6 førsteamanuenser har oppnådd/har inne søknad om opprykk til professor

I 2014 har en førsteamanuensis fått opprykk til professor (Uppstad). En annen ansatt har inne søknad om opprykk.

- Vi har toppstillinger (professorer) i både spesialpedagogikk og lesevitenskap

Lesesenteret har i dag en professor i lesevitenskap (Skaftun), og en professor i spesialpedagogikk (Uppstad). Flere trengs (og ligger godt an til

å kunne søke i nærmeste fremtid).

- Vi har fått tilslag på minst ett større eksternt finansiert forskningsprosjekt nasjonalt og er partner i minst ett EU-finansiert FoU-prosjekt

Lesesenteret fikk i 2014 tilslag på tre prosjekter i FINNUT/NFR. Dette gjelder intervensjonsprosjektet På sporet (6,5 mill, prosjektleder: Oddny Judith Solheim), kompetanseprosjektet Respons (7 mill, prosjektleder Atle Skaftun) og forprosjektet Nettbrett og språkstimulering i barnehagen (280 000, prosjektleder: Anne Mangen). Senteret ble også deltaker i tre COST-aksjoner (europeiske forskernettverk), der det ene også er inititert og ledet av en forsker ved lesesenteret: E-READ - Evolution of reading in the age of digitisation (IS 1404, Chair: Anne Mangen), Strengthening Europeans' capabilities by establishing the European literacy network (IS 1401, Chair: Rui Alves), og The digital literacy and multimodal practices of young children (IS 1410).

Jf ellers under punkt c, ovenfor, for andre eksternt finansierte prosjekt.

- Vi utnytter i større grad eksisterende databaser/datamengder – både i forskning og formidling

PIRLS-dataene vil bli utnyttet ifm en stipendiatstilling vi nylig fikk tildelt. De store prosjektene har ellers god fremdrift og ambisiøse publiseringsplaner.

- Prosjektorganisering av forskning

Ja.

- Differensiert forskningstid (på bakgrunn av forskerkompetanse/produksjon/tilslag på søknad om forskningsmidler)

Prøver å få til så godt det lar seg gjøre.

- Sterkere forskningsledelse

Større grad av prosjektorganisering har gitt sterkere forskningsledelse. Områdeleder for fors-

kning har sammen med senterleder et særskilt ansvar for overordnede prioriteringer og strategi.

- Større trykk på søknadsskriving og bedre planlegging av søknader om ekstern finansiering

Mye godt arbeid her det siste året, bla.a. Stavangerprosjektet som har sendt en søknad til forskningsrådet og en til NORFORSK. Administrasjonen (særlig kontorsjef Karoline Holmboe Høibo) har bistått godt i søknadsskriving. Vi har nå mange eksternt finansierte prosjekt og høgt arbeidspress, og det er i denne perioden viktigere å få ro til prosjektarbeid enn å ha høgt trykk på (flere) søknader.

- Økt forskningssamarbeid innad i egen institusjon – nasjonalt, nordisk og internasjonalt

Se ovenfor.

- Vi viderefører strategier for intern kompetanseheving:

- » Sampublisering og tverrfaglig/flermetodologisk samarbeid
- » Prosjektorganisering
- » Kvalifisering til førstelektor

2 fagbøker utgitt i 2014 er et godt eksempel. Her bidro en lang rekke kollegaer (jf ovenfor), også universitetslektorer som publiserer sammen med mer erfarne forskere.

Prosjektorganisering fungerer godt.

4 av våre universitetslektorer fikk opprykk til førstelektor i 2014.

- » 4 nye stipendiatstillinger, inkludert eksternt finansierte – innen de av våre områder hvor vi per i dag ikke har god nok rekruttering

Vi fikk i 2014 tildelt, fra UiS, en stipendiatstilling (til PIRLS) og en postdr-stilling (til Respons). I tillegg ligger det stipendiat- og postdr-stillinger i Finnnot-prosjektene. Vi melder i disse dager inn behov (til UiS) for ytterligere stipendiatstillinger.

- » Vi arbeider for å etablere forpliktende samarbeid med offentlig sektor (skoler/kommuner)

Vi har forpliktende samarbeid med skoler og kommuner i mange FoU-prosjekt.

- » Vi arbeider for å få post-dokstilling(er), koplet til behov

Mary Billington ble i 2014 ansatt i 2-årig postdrstilling tilknyttet SkillsReal. I tillegg bestettes postdr-stilling knyttet til Respons i skrivende stund, og På sporet-prosjektet skal lyse ut postdr-stilling i 2016.

- » Vi har en sentral rolle i en eksternt finansiert læringslabb

Nei (læringslabb er ikke aktuelt å etablere).

- » Nye arenaer for publisering av lese-/skriveforskning:
- » Forskerkonferansen Skriv! Les! er godt etablert, og bidrar til å øke forskningsproduksjonen

Lesesenterets ansatte bidro med flere symposium/innlegg under Skriv! Les!-konferansen i Trondheim 2013, og 3 innlegg er også publisert i artikkelsamlingen som utkom desember 2013. Den 3. Skriv! Les!-konferansen skal finne sted i Stavanger våren 2015, og har mange påmeldte fra Lesesenteret.

- » Referansegruppe for forskning er sammen med områdelederen for forskning senterleders rådgivere i faglige saker som omhandler forskning og utviklingsarbeid.

Ja, fungerer godt.

Organisasjon og ressurser

a) Personalsituasjonen

Per 31.12.2014 hadde Lesesenteret 58 ansatte (45,2 årsverk) i ulike typer stillinger. Det er en økning på 4 stillinger i forhold til året før. Det har vært noe utskiftninger blant de midlertidig ansatte, og i august og september tok vi imot hele 9 nye personer.

Faste stillinger

- Senterleder og førsteamanuensis Åse Kari H. Wagner
- Kontorsjef Karoline H. Høibo
- Professor Atle Skaftun
- Professor Per Henning Uppstad
- Førsteamanuensis Anne Mangen
- Førsteamanuensis Elin Reikerås
- Førsteamanuensis Egil Gabrielsen
- Førsteamanuensis Oddny Judith Solheim
- Førsteamanuensis Ingrid Nielsen
- Førsteamanuensis Anne Elisabeth Dahle
- Førsteamanuensis og postdr. Kjersti Lundetræ
- Førsteamanuensis Hildegunn Støle
- Førsteamanuensis Trude Hoel
- Førsteamanuensis Anne Håland
- Førstelektor Anne Charlotte Begnum (20 %)
- Førstelektor Margaret Færeveag (80 % permisjon)

- Universitetslektor Nina Nøttaasen Gabrielsen
- Universitetslektor/ph. d.-student Lise Helgevold
- Universitetslektor/ph. d.-student Arne Olav Nygard
- Universitetslektor Margunn Mossige
- Universitetslektor Toril Frafjord Hoem
- Universitetslektor Åse Kathrine Gjesten
- Rådgiver Jostein Tollaksen
- Rådgiver Trond Egil Toft
- Rådgiver Alexandra Halsan (50%)
- Seniorrådgiver Ellen Rafos
- Førstekonsulent Astri Engelsgjerd

Fast faglig stilling med annen administrativ tilknytning

- Professor Finn Egil Tønnessen (tilsatt ved Institutt for grunnskolelærerutdanning, idrett og spesialpedagogikk, men knyttet til Lesesenteret i forskningsdelen av stillingen)

Engasjementer/vikariater

- Postdoktor Mary Billington
- Universitetslektor Anne Mette Karlsen
- Universitetslektor Elisabeth Rege
- Universitetslektor Bente Skartveit (60 %)
- Universitetslektor Kristine G. Skjæveland (40 %)
- Universitetslektor Edle Inga Barkved

- Universitetslektor Margrethe Sønneland
- Universitetslektor Unni Fuglestad
- Universitetslektor/ph. d.-student Gunn H. Ofstad Oxborough
- Universitetslektor Ingeborg Berge
- Universitetslektor Hilde R. Gunnerud
- Universitetslektor Edle I. Barkved
- Universitetslektor Sture Nome
- Universitetslektor Hege Rangnes (40 %)
- Universitetslektor Tove Klausen (20 %)
- Rådgiver/datamanager Solveig Grønnestad
- Førstekonsulent Brenda Spierings
- Førstekonsulent Bjørg Danielsen Jølbo (50 %)
- Ekstern (tiltak) Hildur Stock (40 %)

Stipendiater

- Doktorgradsstipendiat Tone Salomonsen (50% permisjon)
- Doktorgradsstipendiat Elisabeth Brekke Stangeland
- Doktorgradsstipendiat Aslaug Fodstad Gourvenec (i fødselspermisjon)
- Doktorgradsstipendiat Vibeke Rønneberg (stipend finansiert av NFR; 25 % lønnet av Lesesenteret)
- Doktorgradsstipendiat Hanne E. Staurseth
- Doktorgradsstipendiat Zahra Esmaeeli
- Doktorgradsstipendiat Bente Rigmor Walgermo

Professor II

- Professor II Thomas Moser 20 % (Hovedstilling ved Høgskolen i Vestfold)
- Professor II Mari-Ann Igland 20% (Hovedstilling ved Høgskolen i Sør-Trøndelag)
- Professor II Knut Schwippert 10 % (Hovedstilling ved Universität Hamburg)
- Professor II Mark Torrance 20 % (Hovedstilling ved Nottingham Trent University)

Utsikter for 2015

Olaug Strand er tilsatt i stipendiatstilling tilknyttet PIRLS, og vil starte opp høsten 2015. Det skal tilsettes i stillinger som postdoktor og stipendiat knyttet til Respons-prosjektet. Professorat i lesevitenskap står ledig da det ikke ble tilsatt etter utlysningsprosess. 3 faste stillinger for førsteamanuensis i lesevitenskap/spesialpedagogikk lyses ut i løpet av året. Det forventes dessuten at vi får tildelt flere nye stipendiatstillinger, både fra refordelte midler og fra en betydelig økning i stipendiatstillinger over statsbudsjettet til UiS. Nøyaktig antall er foreløpig uvisst. Utover dette vil det bli tilsetninger i enkelte engasjement, både tilknyttet videreføring av prosjekter og i forbindelse med den anmeldte nye Lesesatsingen. Omfanget av dette er ennå ukjent.

b) Styre og utvalg

Senterstyrets mandat, sammensetning og ledelse

Målsetting og ansvar

Målsetting med senterstyre er å styrke studenters og ansattes innflytelse på utviklingen av universitet og eget institutt/senter. Tilsvarende som på fakultetsnivå, er myndigheten knyttet til beslutninger av overordnet, strategisk og økonomisk betydning, mens den daglige driften innenfor de rammene senterstyret og ledelsen på nivåene over trekker opp, ivaretas av senterleder.

Senterstyret fatter vedtak innenfor de rammer som UiS-styret og fakultetsstyret fastsetter, gjeldende lover og bestemmelser og de rammer som ellers trekkes opp av senterledelsen.

Senterleder er sekretær for senterstyret, og effektiviserer disse vedtak (på tilsvarende vis som dekan gjør for fakultetsstyret).

Senterleder har resultatansvar for egen enhet og rapporterer til dekanen.

For prosjekter som er styrt av Utdanningsdirektoratet (dvs. alt som gjelder Nasjonalt senter/§ 1.4), skjer rapporteringen til Utdanningsdirektoratet.

Senterstyrets mandat

Senterstyret har ansvar for å fastsette overordnede mål, prioriteringer og strategier for enheten innenfor rammer gitt i regelverk og overordnede nivåers beslutninger. Dette ivaretas ved at de tar stilling til og vedtar:

- Enhetens strategi og overordnede faglige prioriteringer.
- Budsjett og hovedfordeling (for basisbevilgning UiS), med vekt på strategiske prioriteringer.
- Saker av stor strategisk eller prinsipiell betydning.

I tillegg ligger det til senterstyret å foreslå (overfor dekan) eksterne medlemmer til eget senterstyre.

Senterstyret vil også inngå i institusjonelle og fakultære prosesser rundt universitetets overordnede strategi og fakultetets handlingsplaner.

Medlemmer:

Vitenskapelig personale (3):

Faste medlemmer:

- Anne Håland
- Trude Hoel
- Atle Skaftun

Varamedlemmer (i rekkefølge):

- Arne Olav Nygard
- Nina Nøttaasen Gabrielsen
- Anne Elisabeth Dahle
- Margunn Mossige

Studentrepresentanter (2) hvorav en Ph.d.- student – velges for ett år om gangen:

- Elisabeth Brekke Stangeland (varamedlem: Aslaug F. Gourvennec)

For tiden mangler vi studentrepresentant med vara

Teknisk-administrativt personale (1):

Fast medlem:

- Jostein Tollaksen

Varamedlem:

- Ellen Rafos

Ekstern representant (1):

Fast medlem:

- Synnøve Matre, HiST (varamedlem: Sigurd Aukland, Klepp kommune)

Sekretær:

- Åse Kari H. Wagner, senterleder.

Styreleder:

- Synnøve Matre.

Senterstyret har 4-5 møter i året.

Fakultetsstyre

Egil Gabrielsen fra Lesesenteret er fast medlem i styret for Det humanistiske fakultetet. Styret har 4-5 møter i året.

Andre råd og utvalg

Ansatte ved Lesesenteret er ellers medlemmer i en rekke råd og utvalg, både nasjonalt, internasjonalt og internt på UiS.

c) HMS-tiltak

Lesesenteret har et høyt fokus på HMS-tiltak. I året som har gått har vi hatt personalseminar med tema arbeidsmiljø, samarbeid og kollegiale forpliktelser. Vi har hatt et særlig fokus på mottak

av nye kolleger, og nyetablerte rutiner for dette har vist seg å fungere svært godt. Mentorordningen for nytilsatte har også vært vellykket, og videreføres.

I forbindelse med flytting til «OD-bygget» har vi hatt en rekke saker knyttet til både det psykososiale arbeidsmiljøet og til det fysiske arbeidsmiljøet på dagsorden. Vi har blant annet startet opp Lesesenter-yoga en dag i uka, vi har økt frekvensen på fellesmøtene fra en til to ganger i uka, og vi vektlegger sosiale sammenkomster både i tilknytning til lunsjen og ved større anledninger (f.eks. juleavslutning). Det er lagt store ressurser i den estetiske utformingen av lokalene for å skape gode møteplasser og høy trivsel, med vekt på det lekne og humoristiske.

Tilbakemeldingene i forbindelse med vernerundene er jevnt over gode. Innnetemperaturen er ikke lenger et problem, slik det var i HG-hus, men det er kommentarer vedrørende ventilasjonsanlegg og lysskjerming.

Senterhytta i Sirdalen, som vi i 2 år har leid på åremål, er flittig brukt, og vi har utvidet leieavtalen med 1 år.

d) Oppsummering og vurdering ift resultatmål i handlingsplan

Hovedmål

Lesesenteret skal være en attraktiv arbeidsplass – faglig og sosialt.

Resultatmål

- Lesesenteret er et arbeidssted med høy trivsel.

Kollegiet melder generelt om høy trivsel, og dette er også et bilde som kollegaer utenfra harav Lesesenteret. Vi har fokus på samarbeid og konflikthåndtering (både i planarbeid, møter,

personalseminar), samt på godt sosialt miljø (jf tiltak nevnt ovenfor). UiS gjennomfører sin store medarbeiderundersøkelse i disse dager, og vi vil gripe fatt i utfordringer når resultatene foreligger.

- Vi har et arbeidsmiljø som preges av gjensidig respekt og toleranse – på tvers av faggrenser og kompetansenivå

Vi arbeider systematisk for at dette skal være noe som preger arbeidsmiljøet ved Lesesenteret (jf ovenfor).

- Lesesenteret er et sted hvor alle ansatte opplever vekst og utvikling

Det er et mål at alle ansatte, på alle faglige og administrative nivå, skal oppleve vekst- og utviklingsmuligheter. Dette er tema som tas opp i utviklingssamtalen.

- Vi samarbeider tett med praksisfeltet (særlig barnehage og skole)

Gjennom flere praksisnære FoU-prosjekt (fra Ungdomstrinn i utvikling, Leselos og arbeid med prøveutvikling – til forskningsprosjekt som Stavanger-prosjektet, RESPONS, På sporet med flere) er vi tett på praksisfeltet. Vi har også fått en systematisk organisering av interne arbeidsgrupper med ansvar for ulike felt, og som er med og sikrer kontakt med praksisfeltet. Den kommende store lese- og skrivesatsingen vil også bidra til tettere samarbeid med landets skoler og barnehager.

- Vi samarbeider med nasjonale og internasjonale praksis- og forskernettverk

Se kap. om forskning og kap. om strategiske allianser og internasjonalisering.

- Vi har ved opprykk/nyansettelser styrket forskerkompetansen i begge våre fagfelt (spesialpedagogikk og lesevitenskap)

Vi har i løpet av året ansatt Per Henning Uppstad i professorat i spesialpedagogikk, og har nå professorer i begge våre fagfelt. To fast ansatte har levert doktorgrad og fått opprykk til førsteama-

nuensis innenfor lesevitenskap; Hoel og Håland. Ytterligere fire fikk opprykk til førstelektor: Hoem (lesevitenskap), Mossige (lesevitenskap), Nøttaasen Gabrielsen (spesialpedagogikk), Walgermo (spesialpedagogikk). Dermed har begge fagfelt fått en betydelig styrking.

- Vi arbeider systematisk for øking av alle ansattes kompetanse, faglige som administrative

Jf kapittelet Forskning og nyskaping, ovenfor, for vitenskapelige. Det har vært jobbet systematisk mot kompetanseøkning i administrasjonen. Flere har gjennomført fagrelevante kurs (inkl. en på ECIUs lederutviklingskurs) og utplassering av en medarbeider i Avdeling for økonomi og virksomhetsstyring med mål om kompetanseheving.

Strategier

- Vi utnytter muligheter som ligger i prosjektorganisering

Dette har vist seg å være svært vellykket, både for trivsel og faglig utbytte, og har resultert i ekstern finansiering til flere prosjekter.

- Senteret er godt organisert (ledergruppe, referansegrupper for de ulike områdene)

Ledergruppa og referansegruppene fungerer godt.

- Vi har høg grad av åpenhet og informasjon

Med økt frekvens på fellesmøtene er dette blitt ytterligere styrket.

- Vi bruker tilgjengelige verktøy for å følge sosial og faglig utvikling ved senteret:

- » Medarbeiderundersøkelsen
- » Utviklingssamtalen
- » Verneombud, tillitsvalgte
- » Handlingsplan for styrket arbeidsmiljø og samarbeid

UiS' neste store medarbeiderundersøkelse skal gjennomføres våren 2015. Utviklingssamtaler foregår hver vår. Verneombudet samarbeider godt med senterleder. Tillitsvalgte engasjerer seg med ujevne mellomrom i ulike saker. Ledelsen følger opp handlingsplanens forslag til tiltak.

- Nytilsatte får en mentor, doktorgradsstudentier en fadder

Ordningen er innført for både vitenskapelig og administrativt ansatte, og fungerer godt.

- Vi skal ha en god balanse mellom vitenskapelig virksomhet og administrative støttefunksjoner – som gjør at vi får gjort det arbeidet vi skal.

Vi har en solid administrativ stab som det siste året har blitt styrket med en prosjektmedarbeider i delt stilling knyttet til På sporet-prosjektet og prøvefeltet, og ny datamanager knyttet til PIRLS. Dette fungerer svært godt. Det er høgt trykk i flere forskningsprosjekt, og behov for en ekstra vitass som kan avhjelpe prosjektledere.

- Vi har møteplasser for samarbeid på tvers av etablerte faggrenser og på tvers av kompetansenivå

Foruten jevnlige møter i ulike prosjektgrupper, har vi referansegrupper for alle arbeidsområdene våre (møtes månedlig), programområdemøter, 2 fellesmøter i måneden, samt to faste fora (kvantitativt og kvalitativt forum). Vi har også opprettet arbeidsgrupper for de ulike trinn/felt. Det har vært arrangert flere sosiale treff, jf ovenfor.

- Vi arbeider tverrfaglig og flermetodologisk om forskningsprosjekt

Dette er et mål i alle større senterprosjekt.

- Vi etablerer strategier for intern kompetanseheving:

- » Sampublisering og tverrfaglig/ flermetodologisk samarbeid
- » Kollegaveiledning

- » Flere eksternt finansierte forskningsprosjekt = flere muligheter for universitetslektorer å søke ordinære stipendiatstillinger

Jf kapittelet Forskning og nyskaping, ovenfor.

- Vi rekrutterer mer aktivt ved tilsettinger

Vi bruker sosiale medier aktivt i forbindelse med tilsettinger, men det er en utfordring å få tilstrekkelig med gode søkere. Vi er i dag i en situasjon med stor vekst grunnet mange og krevende oppdrag fra Utdanningsdirektoratet (for eksempel vil det komme nye stillinger med Lese- og skrivesatsingen) og eksterne midler til forskningsprosjekt. Vi har også flere ledige faste vitenskapelige stillinger (iom naturlig avgang og ledige stillinger etter at utlyste stillinger – et professorat og en førstestilling – er besatt av interne), og det er krevende å skulle besette så mange stillinger. Det er i tiden som kommer nødvendig å vurdere mer aktiv rekruttering, "alternativ" rekruttering (som kallelse).

- Vi har etablert en egen ressursgruppe som ivaretar sosiale tiltak

Ressursgruppen er på plass og har jevnlig sosiale arrangement som er populære blant de ansatte.

- Vi har integrert 2. etasje av lokalene med 3. og 4. etasje til en felles enhet

Vi pusset opp 2. etg. i 2014. Like etterpå fikk vi melding om flytting til "OD-bygget". Her har vi brukt stor innsats og mye ressurser på å skape et godt miljø.

- Vi har vært på studietur/FoU-seminar (Metchi, Lesbos, september 2015)

Planleggingen er godt i gang.

Strategiske allianser og internasjonalisering

a) Samarbeid med Utdanningsdirektoratet/KD

Lesesenteret har et omfattende samarbeid med Utdanningsdirektoratet. Som nasjonalt senter for leseopplæring (§1-4) f r Lesesenteret egne bevilgninger og et årlig oppdragsbrev fra Utdanningsdirektoratet. Samarbeidet omtales i kapittelet Utadrettet virksomhet, formidling og kommunikasjon.

b) Nasjonalt samarbeid

Lesesenteret har mange nasjonale samarbeidspartnere i oppdraget som nasjonalt senter og i ulike FoU-prosjekter. Flere av prosjektene som inngår i oppdragsbrevet fra Utdanningsdirektoratet involverer tett samarbeid med andre nasjonale sentrene, for eksempel:

Ny GIV/Lesing og skrivning som grunnleggende ferdighet/FYR

I l rerskoleringen i overgangsprosjektet Ny GIV (som i 2014 skiftet navn til Lesing og skrivning som grunnleggende ferdighet og matematikk) har Lesesenteret samarbeidet med Skrivnesenteret, Matematikksenteret og Utdanningsdirektoratet når det gjelder utarbeidelse og gjennomføring av program.

I FYR, som står for yrkesretting og relevans i yrkesfag, har Lesesenteret sammen med Skrivnesenteret hatt ansvar for yrkesrettingsarbeidet i norskfaget, og samarbeidet med Fremmedspråksenteret, Matematikksenteret og Naturfagsenteret, under ledelse av Kunnskapsdepartementet. Fra og med våren 2014 ble FYR overført til Utdanningsdirektoratet, og Lesesenteret fikk en selvstendig rolle rettet mot lesing i alle fag. Ny GIV var også navnet på en satsing rettet mot 5. trinn i 2014.

Ungdomstrinn i utvikling

I satsingen Ungdomstrinn i utvikling har Lesesenteret først og fremst samarbeidet med

Utdanningsdirektoratet, NTNU, Skrivnesenteret, L ringsmilj senteret og Matematikksenteret. Etter hvert har samarbeidet blitt utvidet til å gjelde alle de nasjonale sentrene. Dessuten ligger det i oppgaven å bistå lærerutdanningsinstitusjoner

som ber om det, og dette er gjennomført ved deltakelse på samlinger med Universitetet i Nordland, Høgskolen i Volda, m ter med Høgskolen i Hedmark og Sogn og Fjordane, samt rådgiving over telefon/mail med andre.

Andre nasjonale samarbeid

Flere av de pågående eksternt finansierte forskningsprosjektene er samarbeidsprosjekter med andre norske forskningsmiljø:

CATO

CATO-prosjektet er et samarbeid mellom Lesesenteret og UiB (institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studier), ved professor Christer Johansson. Prosjektet er finansiert av FRIHUM og UiB (Fellesløftet).

BRAIN

BRAIN (Barriers and Drivers regarding Adult Education, Skills Acquisition and Innovative Activity) er et samarbeidsprosjekt med NIFU, og er finansiert gjennom Utdanning 2020. Gjennom prosjektet har Lesesenteret også samarbeid med International Research Institute of Stavanger (IRIS).

SkillsReal

SkillsReal (Skills Development for Realizing the Workforce Competence Reserve) er et samarbeidsprosjekt med Høgskolen Stord-Haugesund, og er finansiert gjennom Utdanning 2020.

Også i eksternt finansierte prosjekter hvor Lesesenteret er prosjekteier er det et utstrakt samarbeid nasjonalt:

- Forprosjektet iPad og bildebøker i språkstimulerende arbeid i barnehagen er et samarbeid med Universitetet i Agder v/ Elise Seip Tønnessen.
- Respons-prosjektet har, som nevnt, knyttet til seg Mari-Ann Igland, Høgskolen i Sør-Trøndelag som professor II.
- På sporet har et formalisert samarbeid med professor Monica Melby-Lervåg, Universitetet i Oslo.
- Bilde som tekst-prosjektet er et samarbeid med Stavanger kunstmuseum ved Inger M.L. Gudmundson.

Professor II ved Lesesenteret

Lesesenteret har knyttet til seg to nasjonale professor II: Thomas Moser fra Høgskolen i Vestfold og Mari-Ann Igland fra Høgskolen i Sør-Trøndelag. Moser er spesielt tilknyttet forskningsprosjektet Barnehagebarns utvikling, mens Igland er tilknyttet Respons-prosjektet.

Andre nasjonale samarbeid

For øvrig inngår Lesesenteret i svært mange andre ulike former for samarbeid nasjonalt:

- Koordinatorfunksjonen i NoLes sikrer tett kontakt med de norske lærerutdanningsinstitusjonene.
- Lesesenteret er medlem i arbeidsgruppe for Nordisk barnebokkonferanse. Konferansen skal avholdes annet hvert år, og første gang i februar 2015, med tittelen Undergang eller overgang.
- Lesesenteret samarbeider med VOX om et videreutdanningstilbud for lærere i vokseopplæringen.
- Lesesenteret samarbeider også (2013-2014) med Maskinentreprenørenes forbund om utvikling av materiell til lærere og instruktører i yrkesfagene.

c) Nordisk samarbeid, inkl professor II

Det nordiske samarbeidet innebærer både nettverksarbeid og samarbeid om konkrete forskningsprosjekter.

Nettverk for litteraturdidaktisk forskning i Norden

Høsten 2014 ble Nettverk for litteraturdidaktisk forskning i Norden startet. Første seminar fant sted i Stavanger 20.-21. november 2014, der stipendiater og veiledere fra Norge, Sverige, Danmark og Finland deltok. Flere ansatte ved Lesesenteret og UiS deltok. Neste seminar vil

avholdes ved Linköpings Universitet i januar 2016. Ansvarlig for nettverket er Aslaug Fodstad Gourvenec.

IGEL

IGEL (International Society for the Empirical Study of Literature) North, exploratory workshops: Lesesenteret, Anne Mangel, leder en NOS-HS-finansiert workshop-rekke for perioden 2012-2015, med tittelen "Launching and consolidating a Nordic research agenda: Interdisciplinary, empirical research on experiential, literary reading". Partnere i prosjektet er Uppsala Universitet, Sverige, ved Torsten Pettersson, og Universitetet i Aarhus, Danmark, ved Mette Steenberg. I 2014 har workshop funnet sted ved The Interactive Minds Centre, ved Universitetet i Aarhus med 12 deltakere fra alle de nordiske landene (DK, SE, FI, NO), i tillegg til inviterte eksperter fra University of Alberta, Canada & Utrecht University, Nederland.

Skriv! Les!

Skriv! Les!: Lesesenteret har i samarbeid med Skrivesenteret etablert den nordiske forskerkonferansen Skriv! Les! Initiativet er en konsekvens av at kravene til skriftlig deltakelse i samfunnet er store og at bruksområdene for skrift – både skriving og lesing – er i stadig endring. Ambisjonen er å møte utfordringen gjennom å skape en større utveksling og gjensidig utfordring mellom fagfeltene skriving og lesing til beste for samfunn, utdanning og arbeidsliv. Konferansen arrangeres annen hvert år (neste konferanse mai 2015 ved UiS) og tiltrekker seg lese- og skriveforskere fra hele Norden.

TRAS

TRAS: Lesesenteret har i flere år samarbeidet med Statped, Institutt for spesialpedagogikk (UiO) og Læringssenteret (UiS) om TRAS. TRAS ble første gang utgitt i 2003, og siden den gang har materialet blitt oversatt og tilpasset flere språk (dansk, svensk, grønlandsk, samiske

språk, færøysk og islandsk). TRAS har gitt helt nye muligheter for nordisk samarbeid omkring språkutvikling i førskolealder. Det er opprettet et nordisk TRAS-nettverk som har hatt årlige møter, og flere nordiske konferanser har vært arrangert. Fra Lesesenteret deltar Margaret K. Færevaa og Åse Kari H. Wagner (samt Ragnar G. Solheim, nå pensjonert).

Andre nordiske samarbeid

- Elin Reikerås er norsk representant i ledelsen av et Nordisk nettverk for matematikkvansker, og er med i redaksjonskomite for NOMAD (Nordisk tidsskrift for matematikdidaktikk).
- Felles nordisk master-emne: Lesesenteret med i utviklingen av et felles nordisk master-emne, "E-books", for studenter i bibliotek- og informasjonsfag, lesevitenskap, litteratur- og mediefag (og evt andre relevante fag) ved partnerinstitusjonene. Prosjektet er finansiert av såkornmidler & videreføringsmidler ved HiOA (prosjektleder Tor-Arne Dahl). Samarbeidspartnere er Høgskolan i Borås og Københavns Universitet.

Gjennom våre pågående forskningsprosjekt har vi også utstrakt samarbeid med nordiske institusjoner.

- SASLA er et NORDFORSK-finansiert forskningsprosjekt ledet av University of Jyväskylä, Finland, ved Antero Malin, og med samarbeid med The Institute for Evaluation of Labour Market and Education Policy, Uppsala, Sverige ved førsteamanuensis Erik Mellander og The Danish National Centre for Social Research, København, Danmark, ved seniorforsker Anders Rosdahl.
- BRAIN har samarbeid med University of Linköping, Sverige, University of Turku, Finland og University of Jyväskylä (Finland).
- På sporet-prosjektet har samarbeid med professor Stefan Samuelsson, Linköpings Universitet, Sverige og professor Ulla Richardson, Universitetet i Jyväskylä, Finland
- CATO har samarbeid med docent Åsa Wengelin ved Göteborgs Universitet, Sverige.

- Respons har samarbeid med phd. Nikolaj Frydensbjerg Elf ved Syddansk Universitet
- Professor Vibeke Hetmar fra Københavns universitet er per 31.12.14 ikke lenger professor II ved Lesesenteret, men er tilknyttet senteret som veileder for Lise Helgevolds doktorgradsprosjekt.

c) Internasjonalt samarbeid

Professor 2 ved Lesesenteret

- Mark Torrance, Nottingham Trent University, UK. Mark Torrance har vært biveileder for Gunn Helen Oxborough, og inngår i prosjektgruppa til CATO.
- Knut Scwippert, Universitetet i Hamburg, Tyskland. Knut Scwippert inngår i prosjektgruppa til PIRLS og På Sporet, og er også involvert i prøveutviklingsarbeid ved senteret.

COST-nettverk

Det internasjonale samarbeidet ved senteret er blitt ytterligere styrket i 2014, med tre nye COST-nettverk, hvorav vi leder det ene.

- COST Action IS1404 E-READ: Evolution of REading in the Age of Digitization ledes av Lesesenteret, ved Anne Mangen (Action Chair). Management Committee (MC) består her av medlemmer fra 27 EU-land. E_READ startet opp i november 2014. Hovedmålet med aksjonen er å øke den vitenskapelige forståelsen for betydningen av digitaliseringen, og således hjelpe individ, disipliner, samfunn og sektorer på tvers av Europa med å hankses med effektene på en mest mulig optimal måte. Basert på en multidimensjonal, integrerende lesemodell, og ved å kombinere paradigmer fra eksperimentell forskning med perspektiver fra humaniora, ønsker aksjonen å utvikle nye forskningsparadigmer og mål for å vurdere hvilken innflytelse digitalisering av lesingen har. I E-READs kjernegruppe inngår Leiden University, NL, LUTIN Lab/Université

Paris-8, FR, Aix-Marseille Université, FR, University of Barcelona, ES, Freie Universität Berlin/D.I.N.E. Labs, DE, Stockholm University, SE, Århus University, DK, University of Haifa, IL, University of Ljubljana, SI, University of Verona, IT, University of Szeged, HU, I International Scientific Advisory Board sitter prof. Maryanne Wolf, Tufts University, USA, Dr. Panayiota Kendeou, University of Minnesota, USA, og Dr. Ray Siemens, University of Victoria, British Columbia, Canada.

- COST Action European Literacy Network: Lesesenteret ved Per Henning Uppstad er partner i European Literacy Network, hvor University of Porto er vert. Øvrige samarbeidspartnere inkluderer Universit  Catholique de Louvain, BE, Universit  Blaise Pascal, FR, Hannover, DE, University of Iceland, IS, University of Padova, IT, Universiteit van Amsterdam, NL, Universitat de Barcelona, ES, University of Gothenburg, SE og University of Southampton, UK.
- I COST Action IS 1410: The digital literacy and multimodal practices of young children er Lesesenteret representert i Management Committee, ved Trude Hoel.

Flere av forskningsprosjektene ved senteret har også etablert et solid internasjonalt samarbeid.

- På sporet-prosjektet har et betydelig og tett samarbeid med phd Fiona Kyle, University College London, UK og phd Jan Frijters, Brock University, Canada, som begge er biveiledere for hver sin ph.d. ved senteret, med v r professor II Knut Scwippert, University of Hamburg, Tyskland, samt med professor Maureen Lowett, Hospital for Sick Children, Toronto, Canada.
- BRAIN har samarbeid med Griffith University, Australia.

Se for øvrig beskrivelse av prosjektene under kap. om forskning.

d) Oppsummering og vurdering i forhold til resultatmål i handlingsplan

Hovedmål

Lesesenteret skal ha aktive samarbeidsrelasjoner til viktige forskningsmiljøer nasjonalt og internasjonalt for en systematisk utvikling av vår forskning. Som nasjonalt senter skal vi også ha et godt samarbeid med nasjonale og lokale utdanningsstyresmakter.

Resultatmål

- Våre forskningssamarbeid bidrar til å flytte forskningsfronten på våre tema og til å heve kompetansen på våre medarbeidere

Forskningssamarbeid med nasjonale, nordiske og internasjonale partnere som rapportert ovenfor vil på sikt være av stor betydning.

- Vi bidrar til å heve kompetansen hos våre samarbeidspartnere

Som nasjonalt senter bidrar vi klart til å heve kompetansen hos våre samarbeidspartnere, og tilbakemeldingene fra skolemyndigheter, skoler, barnehager er gode. Vi bidrar også til gode undervisnings- og veiledningstilbud ved fakultet (jf gode/svært gode evalueringer på de tilbud vi gir), selv om vi på sikt ønsker oss mer

inn i fakultetets studietilbud. Vi er også en ønsket partner i internasjonale prosjekt (som for eksempel PIRLS), og større grad av internasjonalt forskningssamarbeid bør også kunne forstås som at samarbeidspartnere innen forskning ser verdien av det Lesesenteret har å by på.

- Våre samarbeidsrelasjoner med nasjonale og lokale utdanningsstyresmakter bidrar til at vår kompetanse når ut til barnehager, skoler, PP-tjenester, universitet og høyskoler i hele landet

Ja.

Strategier

- Vi er vertskap for nasjonale og internasjonale konferanser ved senteret

Ja, jf ovenfor (årlig nasjonal konferanse, nordisk Skriv! Les!-konferanse, workshops med samarbeidspartnere med mer)

- Vi deltar ved nasjonale og internasjonale konferanser

Ja.

- Vi knytter til oss professor II nasjonalt og internasjonalt

Ja, jf ovenfor.

- Vi oppfordrer til forskningsopphold ved anerkjente læresteder

Her kan vi bli bedre til å få flere ut, både vitenskapelig ansatte og – ikke minst – stipendiater.

- Vi sampubliserer med norske og internasjonale kollegaer

Ja, dette tar seg opp med flere ekstern finansierte prosjekt og flere internasjonale samarbeidspartnere.

- Vi deltar i eksternfinansierte forskningsprosjekt

Ja.

- Vi inngår i samarbeidsprosjekt med målgrupper/praksisfelt og utdanningsstyresmakter

Ja, i stadig større grad.

- Vi er tidlig ute med gode faglige innspill til utdanningsstyresmakter (både ift det som trengs på praksisfeltet, og ift forskningsbe-

hov)

Vi samler jevnlig opp innspill og sender disse fortløpende til myndighetene.

- Vi publiserer internasjonalt

Ja. Vi bør imidlertid strebe mot flere publikasjoner i nivå 2-tidsskrift.

Publikasjoner

2014

Håland, Anne.

Å posisjonere elevane som fagtekstskrivarar. Bergen: Fagbokforlaget 2014 (ISBN 978-82-321-0381-2) 16 s.

UIS

Skaftun, Atle; Solheim, Oddny Judith; Uppstad, Per Henning.

Leseboka. Leseopplæring i alle fag på ungdomstrinnet. Cappelen Damm Akademisk 2014 (ISBN 978-82-02-40457-4) 203 s.

UIS

Skaftun, Atle; Uppstad, Per Henning; Aasen, Arne Johannes.

Skriv! Les! 2. Artikler fra den andre nordiske forskerkonferansen om skriving, lesing og literacy. Fagbokforlaget 2014 (ISBN 978-82-321-0381-2) 319 s.

HIST UIS

Tønnessen, Finn Egil; Lundetræ, Kjersti.

Å lykkes med lesing: Tidlig innsats og tilpasset leseopplæring. Gyldendal Akademisk 2014 (ISBN 9788205431164)

UIS

Bunting, Mette; Mossige, Margunn.

Tilrettelegging for elevene som aktor i eget læringsarbeid. I: *Tilpasset opplæring - i forskning og praksis*. Cappelen Damm Akademisk 2014 ISBN 9788202419011. s.103-122

HIT UIS

Fevang, Marthe Bottolfs; Moser, Thomas.

Kosthold. I: *Folkehelse i et norsk perspektiv*. Gyldendal Akademisk 2014 ISBN 9788205463950. s.136-162

HBV UIS

Færevaa, Margaret Klepstad; Gabrielsen, Nina Nøttaasen.

Kartlegging av lese- og skriveferdighet : utfordringer og muligheter. I: *Å lykkes med lesing: Tidlig innsats og tilpasset leseopplæring*. Gyldendal Akademisk 2014 ISBN 9788205431164. s.196-222

UIS

Gabrielsen, Egil.

Noen korte historiske tilbakeblikk. I: *Å lykkes med lesing: Tidlig innsats og tilpasset leseopplæring*. Gyldendal Akademisk 2014 ISBN 9788205431164. s.15-33

UIS

Gabrielsen, Egil; Lundetræ, Kjersti.

Distributions of skills in the Nordic countries – a comparison. I: *Associations between age and cognitive foundation skills in the Nordic countries - a closer look at the data*. Jyväskylä, Finland: The Finnish Institute for Educational Research 2014 ISBN 978-951-39-5958-6. s.25-48

UIS

Gabrielsen, Egil; Lundetræ, Kjersti; Gustafsson, Jan-Eric; Myrberg, Mats.

Background. I: *Associations between age and cognitive foundation skills in the Nordic countries - a closer look at the data*. Jyväskylä, Finland: The Finnish Institute for Educational Research 2014 ISBN 978-951-39-5958-6. s.9-24

UIS

Gabrielsen, Nina Nøttaasen; Oxborough, Gunn Helen Ofstad.

Det gode grunnlaget. I: *Å lykkes med lesing: Tidlig innsats og tilpasset leseopplæring*. Gyldendal Akademisk 2014 ISBN 9788205431164. s.34-67

UIS

Gourvennec, Aslaug Fodstad; Nielsen, Ingrid; Skaftun, Atle.

Inn i norskfaget? Litterære samtaler som faglig praksis. I: *Skriv! Les! 2. Artikler fra den andre nordiske forskerkonferansen om skriving, lesing og literacy*. Fagbokforlaget 2014 ISBN 978-82-321-0381-2.

UIS

Hoem, Toril Frafjord.

Vurdering for læring. I: *Lese, skrive, regne. Pedagogikk og fagdidaktikk i begynneropplæringen*. Universitetsforlaget 2014 ISBN 978-82-15-02303-8. s.223-242

UIS

Hoem, Toril Frafjord.

Å bevege seg i tekster og sette tekster i bevegelse. I: *Å lykkes med lesing: Tidlig innsats og tilpasset leseopplæring*. Gyldendal Akademisk 2014 ISBN 9788205431164. s.243-262

UIS

Hoem, Toril Frafjord; Skaftun, Atle; Solheim, Oddny Judith; Uppstad, Per Henning.

Lesing i matematikk. I: *Leseboka. Leseopplæring i alle fag på ungdomstrinnet*. Cappelen Damm Akademisk 2014 ISBN 978-82-02-40457-4. s.97-112

UIS

Hoem, Toril Frafjord; Staurseth, Hanne Egenæs.

Lesing i samfunnsfag. I: *Leseboka. Leseopplæring i alle fag på ungdomstrinnet*. Cappelen Damm Akademisk 2014 ISBN 978-82-02-40457-4. s.145-165

UIS

Håland, Anne; Ulland, Gro.

Litteraturredidaktikk- en introduksjon. I: *Norsk boka 2: Norsk for grunnskolelærerutdanning 1-7*. Universitetsforlaget 2014 ISBN 978-82-15-02105-8. s.241-255

HIB UIS

Håland, Anne; Ulland, Gro.

Litteraturredidaktikk på barnetrinnet. I: *Norsk boka 2: Norsk for grunnskolelærerutdanning 1-7*. Universitetsforlaget 2014 ISBN 978-82-15-02105-8. s.255-278

HIB UIS

Lundetræ, Kjersti; Sulkunen, Sari; Gabrielsen, Egil; Malin, Antero.

A comparison of PIAAC and PISA results. I: *Associations between age and cognitive foundation skills in the Nordic countries - a closer look at the data*. Jyväskylä, Finland: The Finnish Institute for Educational Research 2014 ISBN 978-951-39-5958-6. s.171-188

UIS

Lundetræ, Kjersti; Uppstad, Per Henning.

Leseopplæring - bevisstgjøring fram mot leseflyt. I: *Å lykkes med lesing: Tidlig innsats og tilpasset leseopplæring*. Gyldendal Akademisk 2014 ISBN 9788205431164. s.184-195

UIS

Lundetræ, Kjersti; Walgermo, Bente Rigmor.

Leseopplæring - å komme på sporet. I: *Å lykkes med lesing: Tidlig innsats og tilpasset leseopplæring*. Gyldendal Akademisk 2014 ISBN 9788205431164. s.148-171

UIS

Mangen, Anne; Velay, Jean Luc.

Cognitive implications of new media. I: *Johns Hopkins Guide to Digital Media*. Johns Hopkins University Press 2014 ISBN 9781421412245. s.72-77

UIS

Moser, Thomas.

Læring og kropp. I: *Pedagogikk - en grunnbok*. Cappelen Damm Akademisk 2014 ISBN 978-82-02-41424-5. s.251-269

HBV UIS

Moser, Thomas; Storli, Rune.

Fysisk og motorisk utvikling. I: *Utvikling, lek og læring i barnehagen. Forskning og praksis*. Fagbokforlaget 2014 ISBN 9788232101603. s.100-126

DMMH HBV UIS

Mossige, Margunn.

Tredeling av skriveprosessen for bedre undervisningsvurdering Presentasjon av Skrivetrappa og et undervisningsopplegg hvor veiledning settes i system. I: *Vurdering av skriving*. Fagbokforlaget 2014 ISBN 9788245017243. s.29-39

UIS

Mossige, Margunn; Mork, Sonja Merethe.

Lesing i naturfag. I: *Leseboka. Leseopplæring i alle fag på ungdomstrinnet*. Cappelen Damm Akademisk 2014 ISBN 978-82-02-40457-4. s.113-130

UiO UIS

Nielsen, Ingrid.

Motstand, praksis og dannelse hos Georg Johannesen. I: *Fra Wergeland til Knausgård. Lesninger i nordisk litteratur*. Akademika forlag 2014 ISBN 978-82-321-0244-0. s.443-453

UIS

Nielsen, Ingrid; Gourvenec, Aslaug Fodstad; Skaftun, Atle.

Lesing i norsk. I: *Leseboka. Leseopplæring i alle fag på ungdomstrinnet*. Cappelen Damm Akademisk 2014 ISBN 978-82-02-40457-4. s.181-198

UIS

Reikerås, Elin Kristi Lie.

Utviklingsspor av matematikk hos de yngste barnehagebarna. I: *Utvikling, lek og læring i barnehagen. Forskning og praksis*. Fagbokforlaget 2014 ISBN 9788232101603. s.441-453

UIS

Reikerås, Elin Kristi Lie; Engen, Liv.

Tilpassing for skriftspråklig læring. Kartlegging av barns lese-, skrive- og regneferdigheter - hvorfor og hvordan. I: *Lese, skrive, regne. Pedagogikk og fagdidaktikk i begynneropplæringen*. Universitetsforlaget 2014 ISBN 978-82-15-02303-8. s.273-292

UIS

Rønneberg, Vibeke; Støle, Hildegunn.

Lesing i engelsk. I: *Leseboka. Leseopplæring i alle fag på ungdomstrinnet*. Cappelen Damm Akademisk 2014 ISBN 978-82-02-40457-4. s.167-179

UiB UIS

Skaftun, Atle.

Leseopplæring og fagenes literacy. I: *Leseboka. Leseopplæring i alle fag på ungdomstrinnet*. Cappelen Damm Akademisk 2014 ISBN 978-82-02-40457-4. s.15-32

UIS

Skaftun, Atle.

Å kunne lese. I: *Pedagogikk - en grunnbok*. Cappelen Damm Akademisk 2014 ISBN 978-82-02-41424-5. s.503-520

UIS

Skaftun, Atle; Solheim, Oddny Judith.

Tilpasset leseopplæring i en sammensatt tekstkultur. I: *Leseboka. Leseopplæring i alle fag på ungdomstrinnet*. Cappelen Damm Akademisk 2014 ISBN 978-82-02-40457-4. s.33-54

UIS

Skaftun, Atle; Solheim, Oddny Judith; Uppstad, Per Henning.

Forord. I: *Leseboka. Leseopplæring i alle fag på ungdomstrinnet*. Cappelen Damm Akademisk 2014 ISBN 978-82-02-40457-4. s.5-8

UIS

Skaftun, Atle; Uppstad, Per Henning; Aasen, Arne Johannes.

Forord. I: *Skriv! Les! 2. Artikler fra den andre nordiske forskerkonferansen om skriving, lesing og literacy*. Fagbokforlaget 2014 ISBN 978-82-321-0381-2. s.7-8

HIST UIS

Solheim, Oddny Judith.

Engasjement som faktor i leseopplæringen. I: *Leseboka. Leseopplæring i alle fag på ungdomstrinnet*. Cappelen Damm Akademisk 2014 ISBN 978-82-02-40457-4. s.71-93

UIS

Stangeland, Elisabeth Brekke; Færevaa, Margaret Klepstad.

Barn vi skal være spesielt oppmerksomme på i begynneropplæringen. I: *Å lykkes med lesing: Tidlig innsats og tilpasset leseopplæring*. Gyldendal Akademisk 2014 ISBN 9788205431164. s.68-97

UIS

Stangeland, Elisabeth Brekke; Wagner, Åse Kari H.; Reikerås, Elin Kristi Lie.

Enspråklige og flerspråklige barns språklige og sosiale fungering i barnehagen. I: *Skriv! Les! 2. Artikler fra den andre nordiske forskerkonferansen om skriving, lesing og literacy*. Fagbokforlaget 2014 ISBN 978-82-321-0381-2. s.65-90

UIS

Storli, Rune; Moser, Thomas.

Boltrelek og lekeslåsning i et utviklingsperspektiv. I: *Utvikling, lek og læring i barnehagen. Forskning og praksis*. Fagbokforlaget 2014 ISBN 9788232101603. s.127-140

DMMH HBV UIS

Tønnessen, Finn Egil; Uppstad, Per Henning.

Leseferdighet. I: *Å lykkes med lesing: Tidlig innsats og tilpasset leseopplæring*. Gyldendal Akademisk 2014 ISBN 9788205431164. s.115-136

UIS

Tønnessen, Finn Egil; Uppstad, Per Henning.

Leseflyt. I: *Å lykkes med lesing: Tidlig innsats og tilpasset leseopplæring*. Gyldendal Akademisk 2014 ISBN 9788205431164. s.172-183

UIS

Tønnessen, Finn Egil; Uppstad, Per Henning.

Leseundervisning. I: *Å lykkes med lesing: Tidlig innsats og tilpasset leseopplæring*. Gyldendal Akademisk 2014 ISBN 9788205431164. s.137-147

UIS

Ulland, Gro; Håland, Anne.

Kapittel 11 Litteraturredidaktikk -en introduksjon. I: *Norsk boka 2: Norsk for grunnskolelærerutdanning 1-7*. Universitetsforlaget 2014 ISBN 978-82-15-02105-8. s.241-253

HIB UIS

Ulland, Gro; Håland, Anne.

Kapittel 12 Litteraturredidaktikk på barnetrinnet. I: *Norsk boka 2: Norsk for grunnskolelærerutdanning 1-7*. Universitetsforlaget 2014 ISBN 978-82-15-02105-8. s.255-278

HIB UIS

Uppstad, Per Henning; Walgermo, Bente Rigmor.

Arbeid med vokabular i leseopplæringen. I: *Leseboka. Leseopplæring i alle fag på ungdomstrinnet*. Cappelen Damm Akademisk 2014 ISBN 978-82-02-40457-4. s.55-70

UIS

Wagner, Åse Kari H.; Walgermo, Bente Rigmor.

Flerspråklige barns språk- og leseutvikling. I: *Å lykkes med lesing: Tidlig innsats og tilpasset leseopplæring*. Gyldendal Akademisk 2014 ISBN 9788205431164. s.98-114

UIS

Berge, Ingeborg Margrete.

"Lesing som grunnleggende ferdighet i yrkesfag". FYR-skolering; 2014-10-13 - 2014-12-01

UIS

Dahle, Anne Elisabeth; Løge, Inger Kristine.

Children at risk relation between language difficulties and social interaction difficulties. 24rd EECERA-conference; 2014-09-08 - 2014-09-10

UIS

Dahle, Anne Elisabeth; Løge, Inger Kristine.

Språklig og sosial kompetanse hos 2 ½ åringer som er henvist til PPT. Forskningssamling for samarbeidspartnere; 2014-11-05
UIS

Gabrielsen, Egil.

Hvor godt forstår voksne nordmenn skriftlig helseinformasjon?. Foredrag i Helsedirektoratet; 2014-11-07 - 2014-11-07
UIS

Gabrielsen, Egil.

PIAAC-resultatene - grunnlag for bekymring for utsatte voksegrupper?. Vaksenopplæringskonferansen 2014; 2014-11-22 - 2014-11-22
UIS

Gourvenec, Aslaug Fodstad.

Meningsskaping ved hjelp av forbindelser. Nettverk for litteraturredaktisk forskning i Norden; 2014-11-20 - 2014-11-21
UIS

Hanssen, Brit; Husebø, Dag; Moen, Vegard.

Professionalizing newly employed scientific staff as teachers in higher education. The European Conference on Educational Research 2014; 2014-09-02 - 2014-09-05
UIS

Hoel, Trude.

Bildebøker på papir og skjerm - språkstimulering. For samarbeidspartnere i prosjektet Nettbrett og språkstimulering i barnehagen; 2014-11-26 - 2014-11-26
UIS

Hoel, Trude.

Ein banan er ikkje berre ein banan. Falturiltu; 2014-11-05 - 2014-11-05
UIS

Hoem, Toril Frafjord.

Bok i bruk. Litteraturformidling i grunnskolen. Lesing 2; 2014-11-13 - 2014-11-13
UIS

Hoem, Toril Frafjord.

Hvordan kan samarbeid mellom UH og et nasjonalt senter foregå i ungdomstrinnsatsingen?. Samling for UH sektoren i ungdomstrinnsatsingen; 2014-09-17 - 2014-09-17
UIS

Hoem, Toril Frafjord.

Korleis kan ein arbeite med lesing i ungdomstrinnsatsinga?. Fagseminar for lærerutdannere; 2014-05-20 - 2014-05-21
UIS

Hoem, Toril Frafjord.

"Lesing som grunnleggjande ferdighet; – hva legges i dette og hva kan det innebære for fagene i lærerutdanningen?". Workshop for faglærere og ledelse ved Lærerutdanningen, UiN; 2014-05-26 - 2014-05-26
UIS

Hoem, Toril Frafjord; Håland, Anne.

Lesing som grunnleggjande ferdigheit. Ressurslærarsamling; 2014-04-03 - 2014-04-04
UIS

Hoem, Toril Frafjord; Skartveit, Bente Stausland.

Lesing som grunnleggjande ferdighet. Samling for skoleeiere og skoleledere i ungdomstrinnsatsingen; 2014-10-21 - 2014-10-21
UIS

Håland, Anne.

Arbeid med skjønnlitteratur. Ny Giv, 5. trinn; 2014-02-10 - 2014-02-12
UIS

Håland, Anne.

Arbeid med skjønnlitteratur. Ny Giv, 5. trinn; 2014-02-10 - 2014-02-12
UIS

Håland, Anne.

Arbeid med skjønnlitteratur. Ny Giv, 5. trinn; 2014-03-17 - 2014-03-19
UIS

Håland, Anne.

Modelltekstar som inspirasjon til skrivning. SeLes-konferanse; 2014-02-03 - 2014-02-05
UIS

Håland, Anne.

På hvilken måte henter elevene mønstre fra modelltekster?. "Efterligning med vilje"; 2014-03-04 - 2014-03-04
UIS

Håland, Anne.

Rammer for skrivning. Lesing 2- studiet; 2014-04-11 - 2014-04-11
UIS

Håland, Anne.

Å byggja stillas rundt elevane si skrivning. Nt Giv 5. trinn; 2014-02-17 - 2014-02-19
UIS

Håland, Anne.

Å byggja stillas rundt elevane si skrivning. Ny giv 5. trinn; 2014-02-10 - 2014-02-12
UIS

Håland, Anne; Hoem, Toril Frafjord.

Lesing som grunnleggende ferdighet. Ressurslærersamling; 2014-09-03 - 2014-09-04
UIS

Mangen, Anne.

Ikke enten-eller, men begge deler: Perspektiver på lesing, teknologier og grensesnitt. Dansk lærerforeningens nasjonale konferanse; 2014-05-05 - 2014-05-06
UIS

Mangen, Anne.

Ikke enten-eller, men begge deler: perspektiver på lesing, teknologier og grensesnitt. Nasjonal lesekonferanse; 2014-04-07 - 2014-04-08
UIS

Mangen, Anne.

Lesing, skrivning og digitale teknologier. Nasjonal konferanse, Læseveilederforeningen; 2014-11-07 - 2014-11-08
UIS

Mangen, Anne.

Lesing, teknologier og grensesnitt. NKUL-konferanse; 2014-05-05 - 2014-05-07
UIS

Mangen, Anne.

Reading as human-technology interaction: interdisciplinary perspectives. Symposium, De (digitale) leescultuur; 2014-11-18 - 2014-11-18
UIS

Mangen, Anne.

Reading on paper and screens: empirical research. Digital Reading Network Symposium; 2014-06-19 - 2014-06-20
UIS

Mangen, Anne.

The digitisation of reading. Intergraf conference and general assembly; 2014-06-05 - 2014-06-06
UIS

Mangen, Anne; Velay, Jean Luc; Robinet, P.; Olivier, G..

Mystery reading in print pocket book and on Kindle: possible impact on chronological events memory. IGEL Biennial conference; 2014-07-21 - 2014-07-25
UIS

Mitchell, Monica Gundersen.

Lesing i alle fag. Fagdag for ansatte, studener og øvingslærere; 2014-02-05
UIS

Mitchell, Monica Gundersen.

Naturfag for barn – med boka som utgangspunkt for utforskende samtaler. Forskerfrø, regional konferanse for ansatte i barnehager; 2014-02-04
UIS

Moser, Thomas; Reikerås, Elin Kristi Lie; Tønnessen, Finn Egil.

Prediction of the Development of Children's Everyday Motor Competency in Early Childhood Education Institutions. 3rd Biennial EARLI SIG 5 Conference - Learning and Development in Early Childhood; 2014-08-25 - 2014-08-27
UIS

Mossige, Margunn; Rønneberg, Vibeke; Torrance, Mark; Johansson, Christer; Uppstad, Per Henning.

Struggling with writing; The impact of dyslexia and other language based disorders on writing and composing text. Towards a technological writing aid designed along the needs/cognitive profile of the dyslexic student. British Dyslexia Association 9th International Conference; 2014-03-27
UiB UIS

Mossige, Margunn; Skjæveland, Kristine Gilje; Berge, Ingeborg Margrete.

Bedre tekstkompetanse i vgo – hvordan og hvorfor? Systematisk arbeid med tekst ved hjelp av eksempler fra praksis.. Lærerskolering: Lesing og skriving som grunnleggende ferdighet; 2014-10-16 - 2014-10-17
UIS

Mykletun, Reidar J.; Gabrielsen, Egil; Lundetræ, Kjersti; Furunes, Trude.

Reading skills and work life participation among adults aged 41 years or more?. Nordic Working Life Conference; 2014-06-11 - 2014-06-13
UIS

Nielsen, Ingrid.

"Analyse og visjon i Atle Kittangs lyrikkforskning". Minnesymposium; 2014-11-27
UIS

Nielsen, Ingrid.

Det lyriske begjær - å bli musikk. International Association of Scandinavian Studies (IASS); 2014-08-05 - 2014-08-09
UIS

Reikerås, Elin Kristi Lie.

Stavangerprosjektet- Forskningsfunn det siste året. Forskningsksamling for samarbeidspartnere i Stavangerprosjektet; 2014-11-05
UIS

Reikerås, Elin Kristi Lie.

Stavangerprosjektet-Det lærende barnet. En mikropresentasjon. Forskningsseminar om norske longitudinelle studier; 2014-11-21
UIS

Reikerås, Elin Kristi Lie.

Tidlig start, tidlig innsats – matematikk og naturfag i barnehagen. Satsing på realfag - forskningsseminar i Kunnskapsdepartementet; 2014-10-23
UIS

Reikerås, Elin Kristi Lie; Dahle, Anne Elisabeth.

Stavanger prosjektet - Det lærende barnet. Om prosjektet og skolenes bidrag. Rektormøte; 2014-09-04

UIS

Reikerås, Elin Kristi Lie; Moser, Thomas; Tønnessen, Finn Egil.

Barns matematiske og motoriske utvikling. Forskningssamling for samarbeidspartnere i Stavangerprosjektet; 2014-11-05

UIS

Reikerås, Elin Kristi Lie; Moser, Thomas; Tønnessen, Finn Egil.

The relation between mathematical skills and motor skills in toddlers. The 24th EECERA (European Early Childhood Education Research Association) conference; 2014-09-07 - 2014-09-10

UIS

Rønneberg, Vibeke; Mossige, Margunn; Johansson, Christer; Torrance, Mark; Uppstad, Per Henning.

Dyslexic students writing with and without visual feedback. British Dyslexia Association; 2014-03-27 - 2014-03-29

UiB UIS

Rønneberg, Vibeke; Torrance, Mark; Johansson, Christer; Mossige, Margunn; Oxborough, Gunn Helen Ofstad; Uppstad, Per Henning.

The Need to Read. Conference on Writing Research 2014; 2014-08-27 - 2014-08-29

UiB UIS

Solheim, Oddny Judith.

Nasjonale prøver 2013: resultater og oppfølging. Kurs for lærere i Asker kommune; 2014-01-22 - 2014-01-22

UIS

Solheim, Oddny Judith; Lundetræ, Kjersti; Uppstad, Per Henning.

Nettbrettløsninger i På sporet-prosjektet. Erfaringsdeling i forbindelse med konferansen Online Educa; 2014-12-04 - 2014-12-05

UIS

Solheim, Oddny Judith; Lundetræ, Kjersti; Uppstad, Per Henning.

Presentasjon av På sporet prosjektet. Fagmøte i Pedagogisk Psykologisk Tjeneste, Stavanger; 2014-12-18 - 2014-12-18

UIS

Støle, Hildegunn.

Lesing i engelsk og design & håndverk. nasjonal lærerskolering FYR; 2014-11-17 - 2014-11-17

UIS

Støle, Hildegunn.

Lesing og programfag. FYR-samling; 2014-03-29 - 2014-03-31

UIS

Støle, Hildegunn.

Testing i norsk skule og elevar med anna morsmål. FYR-samling; 2014-10-29 - 2014-10-30

UIS

Uppstad, Per Henning.

Slik skriv me i framtida. Kunnskapsreisen; 2014-03-19 - 2014-03-19

UIS

Uppstad, Per Henning.

S-t-a-v-e-k-o-n-t-r-o-l Teknologisk lese- og skrive støtte sett frå the dark side. Lesedigg. Den digitale lesehverdagen i skole og barnehage. Nasjonal konferanse om lesing.; 2014-04-07 - 2014-04-08

UIS

Uppstad, Per Henning; Tønnessen, Finn Egil.

Processes and Products in Reading and Writing. Production and Perception in Different Modalities: Linguistic, Cognitive and Developmental Perspectives. Symposium in Honor of Sven Strömqvist; 2014-11-21 - 2014-11-22

UIS

Wadsten, Marit; Kvithyld, Trygve; Hoel, Trude.

NOLES-konferanse, Framtidas skole. NOLES-konferanse for lærarutdanningane; 2014-10-02 - 2014-10-03

HIST HVO UIS

Wadsten, Marit; Kvithyld, Trygve; Nielsen, Ingrid.

NOLES-konferanse. Literacy i lærarutdanninga. Nyttig forskning eller kritiske røyster?. NOLES-konferanse for lærarutdanningane; 2014-02-05 - 2014-02-06

HIST HVO UIS

Wagner, Åse Kari H..

De nasjonale sentrenes tilleggsoppgdrag for PPT.. Nasjonal nettverkskonferanse for ledere i PP-tjenesten.; 2014-10-15

UIS

Wagner, Åse Kari H..

Hvordan kan Lesesenteret støtte PP-tjenesten?. Nasjonal nettverkskonferanse for ledere i PP-tjenesten.; 2014-10-15

UIS

Wagner, Åse Kari H..

Hvordan videreutvikle dagens grunnleggende ferdigheter?. Ludvigsenutvalgets innspillskonferanse 17. og 18. november 2014.; 2014-11-17 - 2014-11-18

UIS

Wagner, Åse Kari H.; Stangeland, Elisabeth Brekke.

Presentasjon av forskningsarbeid med utgangspunkt i språklig utvikling: 1) Flerspråklige barn, 2) Gutter og jenter, 3) Barn med svake vs barn med sterke språkferdigheter.. Forskningssamling med presentasjon av siste års resultater fra Stavangerprosjektet.; 2014-11-05

UIS

Hoel, Trude.

Husk å lese sammen med ungene.

UIS

Hoel, Trude.

Ikke vent til barna har et språk før du begynner å lese for dem.

UIS

Mossige, Margunn.

Selvregulering - en utfordring både for lærer og elev i større selvstendige arbeider. Fra et tverrfaglig prosjekt om propaganda i Vg3 medier og kommunikasjon..

UIS

Halsan, Alexandra; Reikerås, Elin Kristi Lie.

Jenter har bedre motorikk enn gutter. forskning.no [Internett] 2014-06-21

UIS

Hoel, Trude.

Derfor velger de forskjellig. [Avis] 2014-08-06

UIS

Hoel, Trude.

iPad-bruk i barnehage. [Radio] 2014-03-04

UIS

Hoel, Trude.

Læring for livet. [Fagblad] 2014-08-01

UIS

Hoel, Trude.

Representerer ikke flertallet. [Fagblad] 2014-11-10

UIS

Hoel, Trude.

Representerer ikke flertallet. [Fagblad] 2014-11-10

UIS

Hoel, Trude.

Varsko fra Sverige. [Avis] 2014-06-17

UIS

Mangen, Anne.

Being a better online reader. The New Yorker [Tidsskrift] 2014-07-16

UIS

Mangen, Anne.

Ebooks vs paper. Financial Times [Avis] 2014-06-20

UIS

Mangen, Anne.

Interview on reading on Kindle and print. CBC News [Radio] 2014-10-15

UIS

Mangen, Anne.

Interview on reading on paper and screens. Zero Hora (Brasil) [Avis] 2014-06-16

UIS

Mangen, Anne.

Intervju om lesing på skjerm. TV2 Danmark [TV] 2014-02-08

UIS

Mangen, Anne.

Intervju om skrivning for hånd og på tastatur. Kulturhuset NRK P2 [Radio] 2014-03-13

UIS

Mangen, Anne.

Intervju om skrivning for hånd og på tastatur. Adresseavisa [Avis] 2014-01-24

UIS

Mangen, Anne.

Kindle versus papir. Morgenbladet [Avis] 2014-08-22

UIS

Mangen, Anne.

Ny studie: Lättare minnas handlingen i pappersböcker. Dagens Nyheter [Avis] 2014-08-23

UIS

Mangen, Anne.

Om håndskrift. VG [Avis] 2014-03-08

UIS

Mangen, Anne.

Readers absorb less on Kindles than on paper, study finds. The Guardian [Avis] 2014-08-29

UIS

Mangen, Anne.

Reading literature on screen: A price for convenience?. New York Times [Avis] 2014-08-13

UIS

Mangen, Anne.

Stokker innhold i fortellinger når de leses på Kindle. forskning.no [Internett] 2014-08-25

UIS

Mangen, Anne.

What we miss when we read on screens. New Scientist [Tidsskrift] 2014-11-01

UIS

Mangen, Anne.

Why the smart reading device of the future may be ... paper. Wired [Tidsskrift] 2014-05-01

UIS

Reikerås, Elin Kristi Lie.

Amalie raser forbi Mathias Ny studie: Jentene går fra guttene allerede i barnehagen. VG [Avis] 2014-06-14

UIS

Hoel, Trude.

Hvordan lese bøker med gjentakende mønster. Nasjonalt senter for leseopplæring og leseforskning 2014

UIS

Hoel, Trude.

Å lese bøker med gjentakende mønster. Nasjonalt senter for leseopplæring og leseforskning 2014

UIS

Hoel, Trude; Mitchell, Monica Gundersen.

Da Mopp og Mikko flytta inn i Ølensjøen FUS barnehage. Nasjonalt senter for leseopplæring og leseforskning 2014

UIS

Hoel, Trude; Mitchell, Monica Gundersen.

Ein banan er ikkje lenger berre ein banan. Nasjonalt senter for leseopplæring og leseforskning 2014

UIS

Hoel, Trude; Mitchell, Monica Gundersen.

Handleturen - aktivitetar etter lesing. Nasjonalt senter for leseopplæring og leseforskning 2014

UIS

Hoel, Trude.

6- og 7-åringers muntlige fortellinger basert på ei ordløs bildebok. Fortelling, barn, bildebok. Universitetet i Stavanger, Humanistisk fakultet 2014 (ISBN 978-82-7644-572-5) 113 s.

UIS

Dahle, Anne Elisabeth; Knivsberg, Ann-Mari.

Internalizing, externalizing and attention problems in dyslexia. *Scandinavian Journal of Disability Research* 2014 ;Volum 16.(2) s.179-193

UIS

Gabrielsen, Egil; Lundetræ, Kjersti.

Hvor godt forstår voksne nordmenn skriftlig helseinformasjon?. *Sykepleien Forskning* 2014 (1) s.26-34

UIS

Goth, Ursula-Georgine Småland; Landmark, Brynjar Fowels; Schönfeldt, Espen Braathen.

Finnes det en faglig felleskomponent for TIP yrkene?. *Nordic Journal of Vocational Education and Training* 2014 ;Volum 4.(2)

HIG HIOA UIS

Hoem, Toril Frafjord; Nielsen, Ingrid.

Lesing av multiple tekster. En tilnærming til Palestina-konflikten som eksempel i samfunnsfag. *Norsk læreren tidsskrift for språk, litteratur og didaktikk* 2014 (3) s.32-39

UIS

Håland, Anne.

Å posisjonere seg som fagtekstskriver. *Viden om Læsning* 2014 ;Volum 15. s.90-97
UIS

Mangen, Anne.

Lesing på papir og på ulike skjermer: grensesnitt og affordanser. *Tidsskriftet Dansk* 2014
UIS

Mangen, Anne.

Lesing, teknologier og grensesnitt. *NoRA medlemsblad (Norsk forening for leseopplæring)* 2014
UIS

Mangen, Anne; Kuiken, Don.

Lost in the iPad: Narrative engagement on paper and tablet. *Scientific Study of Literature* 2014 ;Volum 4.(2) s.150-177
HIOA UIS

Mitchell, Monica Gundersen.

Utforskande samtale - ei kjelde til god læring. *Nynorskopplæring* 2014 ;Volum 20. s.8-9
UIS

Moser, Thomas; Reikerås, Elin Kristi Lie.

Motor-life-skills of toddlers – a comparative study of Norwegian and British boys and girls applying the Early Years Movement Skills Checklist. *European Early Childhood Education Research Journal* 2014
HBV UIS

Nielsen, Ingrid.

"... selv om det nærmest så ut til å være håpløst" Om Simone Weil. *Vinduet* 2014 (1)
UIS

Nielsen, Ingrid.

Om erfaring og form i Rudyard Kiplings dikt "The Children". *Vinduet* 2014 (4)
UIS

Sandvik, Jenny Miglis; Van Daal, Victor H. P.; Adér, Herman J.

Emergent literacy: Preschool teachers' beliefs and practices. *Journal of Early Childhood Literacy* 2014 ;Volum 14.(1) s.28-52
UIS

Tveit, Åse Kristine; Mangen, Anne.

A Joker in the class: Teenage readers' attitudes and preferences to reading on different devices. *Library & Information Science Research* 2014 ;Volum 36. s.179-184
HIOA UIS

Uppstad, Per Henning.

Kvakksalvarar i klasserommet. *Utdanning* 2014 (14) s.46-46
UIS

Regnskapsoversikt

Årsregnskapet per 31.12.2014 for Lesesenteret ble avsluttet med et mindreforbruk på 1 883 886,- (jf. at 1.726.233,- ble godkjent overført fra 2013).

BASIS UIS	Regnskap 2014	Budsjett 2014
Inntekter		
Basis bevilgning	-9 368 000	-9 368 001
Bruk av «ubrukte midler tidligere år»		-1 165 792
Bevilgning ifm lønnsoppgjør 2014 samt Forskningstermin	-391 235	0
Inntekter bøker, kurs, refusjoner	-1 144 964*	-300 000
Overheadinntekter	-2 938 001	-3 000 008
Overført mindreforbruk 2013	-1 726 233	
Utgifter		
Lønnskostnader	9 734 453*	11 789 922
Reiseutgifter	404 345	625 000
Andre driftsutgifter	3 443 091*	1 418 879
Prosjekt over-/underskudd (BaCuLit)	102 658	0
RESULTAT PER 31.12.2014	-1 883 886	0

*TRAS-inntekt og utgifter/fordeling av royalty ligger inne i regnskapet, men ikke i budsjett for 2014. Det forklarer derfor noe avvik.

BASIS § 1.4	Regnskap 2014	Budsjett 2014
Basis bevilgning	-9 476 000	-9 476 000
Bruk av «ubrukte midler tidligere år»		-1 831 000
Bevilgning stipend og driftsmidler	0	0
Inntekter bøker, kurs, refusjoner	-606 664	-1 000 000
Overheadinntekter	0	0
Overført mindreforbruk 2013	-2 141 583	
Utgifter		
Lønnskostnader	6 066 703	7 948 000
Reiseutgifter	412 042	681 000
Andre driftsutgifter	2 151 094	2 148 000
Dekningsbidrag HUM	1 530 000	1 530 000
RESULTAT PER 31.12.2014	-2 064 408	0

Grunnbevilgningen var på 9.476.000, inklusiv 1.800.000 til FYR (0,8 mill) og PPT (1 mill). Resultat per 31.12.2014 er et mindreforbruk på kr. 2.064.408,- (jf. at 2.141.583,- ble overført fra 2013). Per 31.12.2014 er det brukt 77.175,- av overførte midler fra 2013.

Tiltak § 1.4	Regnskap 2014	Budsjett 2014
Inntekter		
Bevilgning	-3 338 000	-3 338 000
Inngående balanse fra 2013	0	0
Utgifter		
Lønnskostnader	1 326 609	1 593 934
Overheadutgifter	537 700	717 258
Reiser	104 099	268 000
Andre driftsutgifter	22 955	758 808
RESULTAT PER 31.12.2014	-1 346 637	0

I 2014 mottok vi nye oppdrag fra Udir som gjelder «Ny GIV vgs», «Ny GIV 5.-7.», «FYR» og «Utvikle pedagogiske ressurser om arbeid med språk og boklesing i barnehagen». Disse oppdragene er klassifisert som basis-bevilgning og ble opprettet som tiltak i 3. tertial 2014.

Årsak til stort mindreforbruk:

- Inngående balanse fra 2013 (på basis/IN-90000 bare) var 2.142.000. Dette har vi ikke klart å bruke godt nok pga lange utlysingsprosesser og sene tilsetninger (folk på plass i august/september)
- Tildeling av 1 000 000 til pedagogiske ressurser til barnehage var vi ikke klar over før vi mottok oppdragsbrevet, og fikk dermed ikke tilsatt i stilling før høsten 2014.
- Prosjektene Ny GIV vgo, Ny GIV 5.-7. og FYR: Ansettelsesprosessene har tatt lang tid, og vi har ikke klart å tilsette så snart som ønskelig på disse midlene.

Folk er nå på plass. Lesesenteret har hatt et faretruende høgt arbeidspress det siste året pga for få tilsatte, og vi trenger å styrke bemanningen. Større press vil det også bli i kommende år, bla som følge av lesesatsingen. Vi trenger derfor mindreforbruket til ansettelse.

Prosjekt § 1.4	Regnskap 2014	Budsjett 2014
Inntekter		
Bevilgning	-11 477 000	-11 456 271
Inngående balanse fra 2013	-6 891 632	-6 891 632
Egenfinansiering (PIRLS)	-566 960	
Utgifter		
Lønnskostnader	8 319 329	7 540 741
Andre driftsutgifter	1 541 647	2 812 292
Overheadutgifter	3 438 643	3 569 821
Avsluttet prosjekt mot basis	61 119	
RESULTAT PER 31.12.2014	-5 574 854	-4 425 049

Prosjekt §1.4 inkluderer På Sporet (den del som er finansiert av Udir), Ungdomstrinnssatsing, Læringsstøttende prøver, Nasjonale prøver, Kartleggingsprøver og PIRLS.

NFR/EU-prosjekt	Regnskap 2014	Budsjett 2014
Inntekter		
Bevilgning	- 3 347 506	- 3 515 761
Inngående balanse fra 2013	42 720	42 720
Egenfinansiering	-3 142 973	
Utgifter		
Lønnskostnader	3 488 412	1 815 689
Andre driftsutgifter	584 079	272 310
Overheadutgifter	1 562 136	817 479
Avslutte prosjekt mot basis	-79 870	
RESULTAT PER 31.12.2014	-893 002	-567 563

Dette gjelder prosjektene: CATO, NOS-HS, Brain, SkillsREAL, Nordisk PIAAC, On Track, Repsons, Nettbrett, Ask og BaCuLit.

Andre prosjekt	Regnskap 2014	Budsjett 2014
Inntekter		
Bevilgning	-3 387 066	-3 222 000
Inngående balanse fra 2013	-502 727	-502 727
Utgifter		
Lønnskostnader	2 373 738	2 363 478
Andre driftsutgifter	133 512	278 278
Overheadutgifter	1 010 646	1 066 322
Avsluttede prosjekt TRAS-kurs	23 739	
RESULTAT PER 31.12.2014	-348 158	-16 649

Dette gjelder prosjektene: Stavanger-prosjektet, Lesing 1, Lesing 2, Lesing, læring og vurdering (LLV), Kurs Gran kommune og TRAS-kurs for Oslo kommune.